Ազգ
Azg
armenian daily

13 ՅՈՒՆԻՍ 2000 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 108 (2076)

Մշակույթի նախարարը լքե՞լ է իր կուսակցության շարքերը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Հայաստանի խորհրդարանական շրջանակներում հունիսի 12-ին ինտենսիվորեն լուրեր են պտտվել այն մասին, որ ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարար Ռոլանդ Շառոյանն իր պաշտոնը պահպանելու համար լքել է Հայաստանի ռամկավար ազատական՝ Դաշնակցություն կուսակցության շարքերը: Որոշ տվյալներով, նախարարը կուսակցության շարքերը լքել է այն պարզ պատճառով, որ Դաշնակցությունը որոշում է կայացրել համառ- պետության կառավարությունում իր թեկնածուին չառաջադրելու առնչությամբ:

Հայ Յեղափոխական Դաշնակցության գերագույն մարմնի ներկայացուցիչ Արմեն Ռուստամյանը գրեթե հաստատել է այդ լուրը՝ հաղորդելով նաեւ, որ վաղն ինքը պատրաստվում է բացատրություններ տալ այդ առնչությամբ:

ԱՇԽԱՐՀԱՆՔԱՅԻՆ ԱԶԳ

Նախագահ Քոչարյանը Վաշինգտոն կայցելի հունիսի 27-ին

Սպիտակ տան խոսնակ Ջո Լոքհարթը շաբաթ հայտարարեց, որ հունիսի 27-ին ԱՄՆ նախագահ Բիլ Քլինթոնը կընդունի Հայաստանի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանին: Ըստ խոսնակի, Սպիտակ տանը երկու երկրների նախագահների հանդիպման ընթացքում քննարկվելու են «Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման եւ տարածաշրջանային հարցեր, Հայաստանում ժողովրդավարության ամրապնդման, օրենքների գերակայության եւ շուկայական տնտեսության ամրապնդման խնդիրներ»:

Համաձայն «Ազատություն» ռադիոկայանի, նախագահ Քոչարյանն ԱՄՆ այցի շրջանակներում հանդիպումներ է ունենալու Համաշխարհային բանկի եւ Միջազգային արժութային հիմնադրամի բարձրաստիճան պաշտոնյաների հետ:

ՀՀ նախագահի մամլո խոսնակ Վահե Գաբրիելյանը **«Ազգին»** տեղեկացրեց, որ Ռոբերտ Քոչարյանի Մ. Նահանգներ այցը պաշտոնական չէ, այլ՝ աշխատանքային: Հավանաբար այն կտեւի 5 օր: Այցի օրակարգը վերջնականապես ճշտված չէ, սակայն, ինչպես նշեց խոսնակը, նախագահ Քոչարյանը կհանդիպի նաեւ ԱՄՆ փոխնախագահ Ալբերտ Գորին:

Վերջին մեկ տարվա ընթացքում Ռոբերտ Քոչարյանն արդեն երրորդ անգամ է հանդիպելու Բիլ Քլինթոնին: Առաջինը տեղի է ունեցել անցնող մայիսին Վաշինգտոնում՝ ՆԱՏՕ-ի 50-ամյակի տոնակատարությունների շրջանակներում (հիշեցնենք, Ռուսաստանը հրաժարվել էր մասնակցել տոնակատարությանը, իսկ Բելառուսի նախագահ Լուկաշենկոն չէր հրավիրվել), երկրորդը՝ Ստամբուլում, ԵԱՀԿ գագաթաժողովի շրջանակներում:

Առայժմ հայտնի չէ նաեւ Հայաստանի պատվիրակության կազմը: Ըստ ամենայնի, նախագահ Քոչարյանին կուղեկցի Վարդան Օսկանյանը, որը վերջերս ԱՄՆ պետքարտուղարի տեղակալ Ստրոբ Թելբոթի հետ քննարկել է Քլինթոն-Քոչարյան հանդիպման որոշ մանրամասներ:

Թ. Հ.

ՏՀԿ ԳԱԳԱԹԱԺՈՂՈՎ

Հեյդար Ալիեւը Թեհրանում արբանեց արտգործնախարար Գուլիեւի սխալները

Պակիստանի վարչապետը Ադրբեջանին ռազմական օգնություն խոստացավ

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Տնտեսական համագործակցության կազմակերպության (ՏՀԿ) երկրների (Իրան, Թուրքիա, Պակիստան, Ղազախստան, Ուզբեկստան, Տաջիկստան, Ղրղզստան, Ադրբեջան, Աֆղանստան) հունիսի 9-10-ին Իրանի մայրաքաղաք Թեհրանում կայացած 6-րդ գագաթաժողովի շրջանակներում Ադրբեջանի նախագահ Հեյդար Ալիեւը մի շարք պաշտոնական հանդիպումներ է ունեցել:

Պակիստանի վարչապետ, գեներալ Փերվեզ Մուշառաֆն Ադրբեջանի նախագահին ռազմական օգնություն է խոստացել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը կարգավորելու համար: Իր հերթին Ալիեւը խոստացել է աջակցել Պակիստանին Քաշմիրի խնդրում:

Թեհրանում Ալիեւին ընդունել է Իրանի նախկին նախագահ Ալի Աքբար Ռաֆսանջանին: Համաձայն «Թեհրան թայմս» անգլիատառ օրաթերթի, որն արտահայտում է պաշտոնական Թեհրանի տեսակետները, Ռաֆսանջանին ասել է, որ «Իրանը եւ Ադրբեջանը տարածաշրջանի մահմեդական երկրներ են, սակայն ներքին եւ արտաքին ուժերը չեն ցանկանում», որ իրենց բարեկամական հարաբերությունները ծավալվեն»: Խոսքն անշուշտ ԱՄՆ-ին եւ Իսրայելին են վերաբերում, որոնք համարվում են Ադրբեջանի դաշնակիցները: Չափավորական հոգեւորական Ռաֆսանջանին նկատել է տվել, որ պաշտոնական Թեհրանը դժգոհ է Բաքու-Վաշինգտոն եւ հատկապես Բաքու-Թել Ավիվ բարեկամական հարաբերություններից: Ալիեւը կարեւորել է ՏՀԿ-ի դերը, ավելացնելով, որ Ադրբեջանը պատրաստ է Իրանի հետ համագործակցել Կասպից ծովի իրավական հարցի կարգավորման հարցում:

Տես ➧ էջ 5

Քրիստիան Պոնսլե. «Թուրքիան պետք է հաշտվի իր պատմության հետ եւ ճանաչի Հայոց ցեղասպանությունը»

ՓԱՐԻԶ, 10 ՀՈՒՆԻՍ, ՄՆԱՐՔ: Ֆրանսիայի Սենատի նախագահ Քրիստիան Պոնսլեն հանդես է եկել 20-րդ դարի սկզբին Օսմանյան Թուրքիայում հայերի ցեղասպանության ճանաչման օգտին: Թուրքիան «պետք է հաշտվի իր պատմության հետ եւ ճանաչի 1915-1922 թթ-ին Օսմանյան Թուրքիայում տեղի ունեցած հայերի ցեղասպանությունը», հայտարարել է Պոնսլեն: Ֆրանսիական Սենատի ղեկավարը հանդես է եկել հայ եւ թուրք պատմաբանների, քաղաքական գործիչների, լրագրողների եւ մարդու իրավունքների պաշտպանության բնագավառում ակտիվիստների մասնակցությամբ համագումար անցկացնելու նախաձեռնությամբ՝ նախատեսված սույն թվականի հունիսի 17-ին, Փարիզում:

«Դեռ շատ ուշ չէ սկսել Թուրքիային կարգավորելու հարաբերությունները իր հարեւանների հետ, հատկապես Հայաստանի եւ հաշտվել իր պատմության հետ, ինչպես մնացած երկրներն են արել: Այդ քայլը միանգամայն գործնական է թվում ինձ, քանի որ 2000 թ.-ի թուրքերը պատասխանատու չեն իրենց նախահայրերի արածների համար», ասել է Պոնսլեն:

Ֆրանսիայի Սենատը վերջին ամիսների ընթացքում երկու անգամ հրաժարվել է քննարկել հայերի ցեղասպանության վերաբերյալ բանաձեւը՝ ընդունված 1998 թ-ի մայիսի 29-ին՝ Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի կողմից:

Հայկական խաչքար Շանդոր Պետեֆիի հրապարակում

Եվրոպահայ միությունների երկրորդ խորհրդաժողովն ավարտեց աշխատանքը

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Բուդապեշտ

Հունիսի 10-11-ը Բուդապեշտում անցկացված եվրոպահայ միությունների 2-րդ խորհրդաժողովն իր երկօրյա նիստերի ընթացքում լսեց եւ հաստատեց ֆորումի կանոնագիրը, քննարկվեցին եւ ընդունվեցին ֆինանսական հարցերը, ճշտվեց անդամակցող միությունների իրավական կարգավիճակը: Ֆորումի անդամ դարձան Կիպրոսի եւ Մոսկվայի երկու համայնքային կազմակերպություններ, այդպիսով ընդհանուր թիվը հասցնելով 22-ի: Ֆորումի ընդհանուր քարտուղար միաձայն վերընտրվեց Թորոս Սագըրյանը (Շվեյցարիայից): Գործադիր մարմնի մյուս երկու անդամներ ընտրվեցին Վահե Կաբրաջը (գանձապահ) եւ Արշալույս Քեչիշյանը (քարտուղարուհի): Խորհրդաժողովն ընդունեց նաեւ աշխատանքային ծրագիր եւ ֆինանսական գործունեության ապահովման որոշում: Ցավոք, այս խորհրդաժողովին անդամ երկրներից 4-ը չէին մասնակցում, եւ կնքարկվելիք ծայների թիվը ընդամենը 13-ն էր: Ֆորումի երկրորդ խորհրդաժողովին կանդրադառնանք ավելի ծավալուն հրապարակմամբ, մինչ այդ նշենք, որ հունիսի 12-ին ֆորումի մասնակիցների ներկայությամբ Բուդապեշտի կենտրոնական հրապարակներից մեկում, որը կրում է Շանդոր Պետեֆիի անունը, հանդիսավորությամբ բացվեց նախօրեին Հայաստանից բերված խաչքարը, որի հեղինակն է Կարեն Խաչատրյանը: Խաչքարն օծեցին Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ի պատվիրակները, Եվրոպայի Հայ առաքելական եկեղեցու առաջնորդ Մեսրոպ արք. Գրիգորյանը եւ Մեծի տանն Կիլիկիո Արամ Ա կաթողիկոսի պատվերով՝ եփրեմ արք. Թաբագյանը: Ներկաներին ջերմորեն ողջունեցին եւ շնորհավորեցին Հունգարիայի ազգային փոքրամասնությունների գծով պետական քարտուղար Դոնչե Տոդոն եւ Բուդապեշտի 5-րդ շրջանի քաղաքապետ Կարոլյի Կարոլը՝ կարեւորելով հայ-հունգարական դարավոր բարեկամությունը խորհրդանշող խաչքարի տեղադրումը: Հունգարիայի Հայ ազգային ինքնավարության նախագահ Ալեքս Ավանեսյանը հայտարարեց, թե խաչքարը խորհրդանշելու է քրիստոնեությունը պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակը եւ Հայոց ցեղասպանության զոհերի հիշատակը: Այնուհետեւ ներկաները ուղեւորվեցին «Արարատ» հայ մշակույթի կենտրոն, ուր հունգարահայ եւ շվեյցարահայ համայնքների ուժերով տրվեց փոքրիկ համերգ:

ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Սիրիայի վախճանված նախագահ Հաֆեզ Ասադին կփոխարինի որդին՝ Բաշար Ասադը

Նախագահ Ռ. Քոչարյանը մեկնեց Դամասկոս

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ

Շաբաթ՝ հունիսի 10-ին, վախճանվեց Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադը, որը 30 տարի իր երկրի համար առանցքային դեր ստանձնեց Միջին Արեւելքում եւ ողջ արաբական աշխարհում: 1970 թ. գալով իշխանության գլուխ, հանգուցյալ նախագահը կարողացավ վերջ դնել անկախությունից ի վեր հաճախակի դարձած հեղաշրջումների ժամանակաշրջանին: Արանով իսկ նա ստեղծեց կայուն զարգացման անհրաժեշտ նախադրյալներ վաստակելով «ժամանակակից Սիրիայի կառուցողի» համարում:

Նախագահ Ասադը հմուտ զինվորական էր եւ փայլուն քաղաքական գործիչ, օժտված էր ռազմավարական մտքով: 1973 թ. արաբ-իսրայելական պատերազմով նա ամրագրեց Սիրիայի դիրքն իբրեւ ռազմական ազդեցիկ ուժի: Այնուհետեւ մեծ դեր ունեցավ լիբանանյան քաղաքացիական պատերազմում աշխարհիկությունը դադարեցնելու գործում: Նախագահ Ասադը դատապարտեց Իրաքի անհեռանկար հակամարտությունն Իրանի եւ Քուվեյթի հետ: 1991 թ. Մադրիդի վեհաժողովից ի վեր Դամասկոսը որդեգրեց խաղաղության գործընթացը որպես ռազմավարական այլընտրանք՝ հիմք ունենալով ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի թիվ 242 եւ 338 բանաձեւերը: Այնուհանդերձ, նախագահ Ասադը մինչեւ կյանքի վերջը որեւէ զիջում չարեց Իսրայելին, մանավանդ հողի եւ ջրի հարցերում:

Երեկ զիշեր հանգուցյալ նախագահի թաղմանը մասնակցելու համար Դամասկոս մեկնեց ՀՀ պատվիրակությունը՝ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի գլխավորությամբ, իր հարգանքն ու վշտակցությունը ներկայացնելու բարեկամ Սիրիայի պետությանն ու ժողովրդին: Երեկ Սիրիայի մայրաքաղաք ժամանեցին նաեւ բազմաթիվ երկրների ղեկավարներ:

Երեւանում երեկ Սիրիայի դեսպանությունն այցելեց ՀՀ վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանը եւ դեսպանորդ պրն Համեդ Հասանին ներկայացրեց կառավարության ցավակցությունները հայ ժողովրդի բարեկամի մահվան կապակցությամբ:

Տես ➧ էջ 5

Աթենքում բացվեց Հայոց ցեղասպանության հուշակոթող

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 11-ին Աթենքում տեղի է ունեցել 1915 թ. հայոց ցեղասպանության նահատակների հիշատակը հավերժացնող հուշակոթողի բացման եւ Հունաստանի մայրաքաղաքի հրապարակներից մեկի՝ «Արմենիա» անվամբ վերանվանակոչման հանդիսավոր արարողությունը: Այն կազմակերպվել էր Հունաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության Հայ Իրավանց խորհրդի եւ ՀՅ Դաշնակցության Կոկինիայի շրջանի նախաձեռնությամբ, Աթենքի Ռենդիի շրջանի քաղաքապետի եւ քաղաքապետարանի խորհրդի որոշմամբ: Ինչպես հայտնեցին ՀՀ ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների վարչությունից, հանդիսավոր արարողությանը ներկա էին Աթենքի Ռենդիի շրջանի քաղաքապետը, Հունաստանի խորհրդարանի անդամներ, Հունաստանում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանության անձնակազմը, համայնքային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, բազմաթիվ հունահայեր:

ընթացիկ

ԱԺ-ն մերժում է Ընտրական օրենսգրքի բարեփոխումը

Լուծարման երկյուղ խորհրդարանական արձակուրդից առաջ

Ընտրական օրենսգրքի յուրաքանչյուր հիշատակում ներկա խորհրդարանի մեծամասնության մտքում «կարմիր լույսի» կամ գլխավերեւին ծածանված ալ դրոշի տպավորություն է գործում: Հանրապետության նախագահը կլուծարի ԱԺ-ն, եւ իրենց լիազորությունները վաղաժամկետ կդադարեն: Ուստի երեկ ԱԺ մեծամասնությունը՝ ի դեմս «Միասնություն» խմբակցության եւ «Կայունություն» խմբի, դեմ քվեարկեց «Օրինաց երկիր», Հայկոմկուս, ՀՅԴ, ԱԺՄ եւ «Իրավունք եւ միաբանություն» խմբակցությունների նախաձեռնությանը՝ «ՀՀ Ընտրական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին» օրինագիծը եռօրյա օրակարգում ընդգրկելու առաջարկությամբ: Իսկ փոփոխությունները հույժ կարեւոր են՝ համամասնական եւ մեծամասնական ընտրակարգերի հարաբերակցության փոփոխություն հօգուտ համամասնականի: Հիշեցնենք՝ գործող օրենքով խորհրդարանում 75 պատգամավոր ընտրվել է մեծամասնական ընտրակարգով եւ ընդամենը 56-ը՝ համամասնական կուսակցական ցուցակով: Այս սկզբունքը, որ ժամանակին փութեռանդ պաշտպանում էր նախորդ ԱԺ «երկրապահ» մեծամասնությունը, իրականություն դառնալով, տխուր արդյունքներ բերեց: Խորհրդարանում հայտնվեցին մականունավոր, քաղաքային եւ տեղական հեղինակություն ունեցող անծանոթ, քվազի գործարար շրջանակներ: Հանրապետության նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը, որը ժամանակին պաշտպանում էր մեծամասնական ընտրակարգը՝ թերագնահատելով կուսակցական կառույցների դերը, վերջին շրջանի իր ելույթներում սկսել է կարեւորել համամասնական ընտրությունները: Ի վերջո, ողջ աշխարհում ոչ ոք, կուսակցական կառույցներից բացի, քաղաքականությամբ զբաղվելու առավել գործունակ սկզբունք չի առաջարկել: Գիտակցելով այս խնդրի կարեւորությունը՝ հինգ խմբակցություններ ԱԺ-ին առաջարկեցին նոր հարաբերակցություն՝ 101 համամասնական եւ 30 մեծամասնական, սակայն անմիջապես էլ բախվեցին նույն ժխտողական դիրքորոշմանը: ԱԺ տնտեսական հանձնաժողովի նախագահ Վիկտոր Դալլաքյանը, փոխխոսնակներ Տիգրան Թորոսյանը եւ Գագիկ Ասլանյանը հարցի հետաձգման քողածածկույթով առանձին քվեարկության դրեցին այս օրինագիծը եռօրյայում ընդգրկելու հարցը՝ չնայած տնտեսական հանձնաժողովի դրական եզրակացության: 45 կողմ, 33 դեմ, 4 ձեռնպահ ձայներով օրինագիծը չմտավ օրակարգ: Վիկտոր Դալլաքյանը պնդում էր, որ իրենք արդեն խումբ են ստեղծել՝ բարեփոխելու Ընտրական օրենսգիրքը եւ շտապել չարժե, սեպտեմբերին հարցը կքննարկեն:

Թեեւ բոլորին պարզ է, որ շան գլուխը բնավ Ընտրական օրենսգրքի տեխնիկական-իրավական բարեփոխման մեջ չէ: Առաջադրվել է քաղաքական խնդիր՝ առավելություն տալ ուժային կառույցներում լուրջ լծակներ ունեցող եւ եկամուտների ու ծախսերի հայտարարագրման բացակայության պայմաններում կասկածելի ճանապարհով հարստացած մարդկանց առաջ կրկին կանաչ լույս վառե՞լ՝ մուտք գործելու իշխանություն, թե՞ փորձել կայացնել կուսակցությունները գործունակ, նախանձախնդիր անհատներով՝ հստակեցնելով Հայաստանի եւ՛ գաղափարական դաշտը, եւ՛ իշխանական վերնախավի մաս դառնալու չափորոշիչները: Մեծամասնությունը դարձյալ դեմ է: «Միասնություն» խմբակցությունը եւ «Կայունություն» խումբը երեկ եռօրյայից առաջ նիստ էին գումարել, եւ ինչպես հայտնեցին «Ազգին», օրինագծին դեմ քվեարկելու առաջին մտավախությունը հետեւյալն էր՝ նախագահը կարող է օգտվել օրինագծից եւ լուծարել ԱԺ-ն, ուստի հարցի հետաձգումը դիտվել է իբրեւ լավագույն ճանապարհ՝ պաշտպանելու եւ կառուցելու սեփական բարգավաճումը: ՀՅԴ խմբակցության անդամ Վահան Հովհաննիսյանը «Միասնության» իր գործընկերներին ճշմարիտ մի դիտարկում ուղղեց. «Չե՞ք անհանգստանում, որ սեպտեմբերին ավելի վատ կլինի, ցայտնոտ, որի ընթացքում չեք կարողանա կողմնորոշվել»:

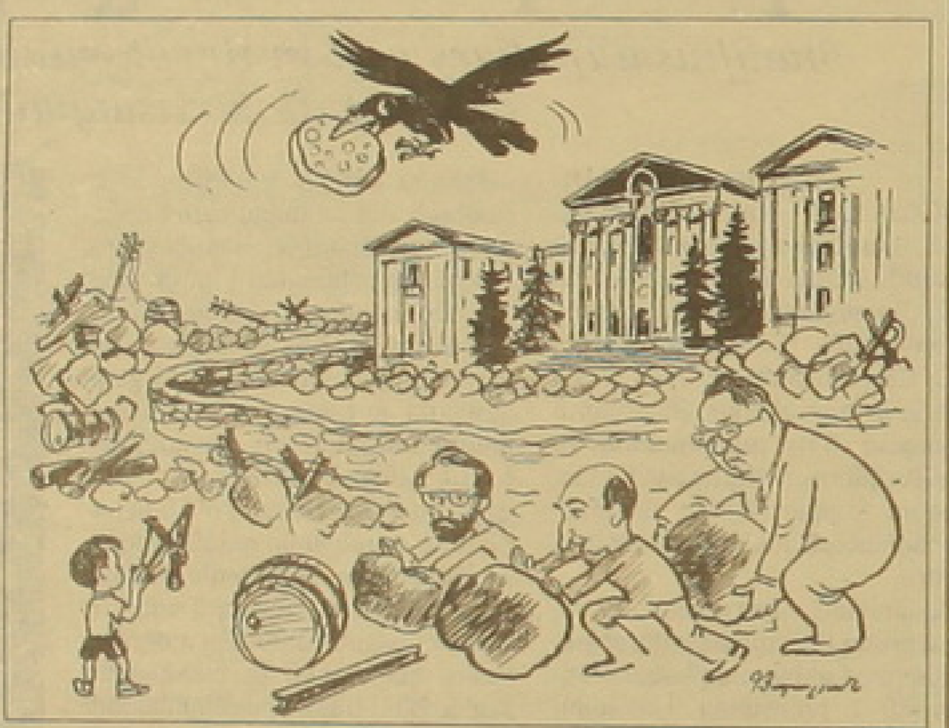

Կենսաթոշակառուների եւ հաշմանդամների ժամանակն այդպես էլ չի գալիս

Նախագահը ԱԺ-ին կրկին առաջարկեց «Ներքաղաքային վերգետնյա եւ ստորգետնյա էլեկտրական տրանսպորտի միջոցներից կենսաթոշակային տարիքի կենսաթոշակառուներին եւ առաջին ու երկրորդ խմբի հաշմանդամների անվճար երթեւեկելու մասին» օրենքի կիրառումը չեղյալ հայտարարել՝ հետաձգելով մինչեւ 2001 թ. պետբյուջեի քննարկումները: Խորհրդարանը ինքնաշիտ հանգուցալուծում գտավ: Նախագահի առաջարկությունները չընդունվեցին՝ 34 կողմ, 29 դեմ, 10 ձեռնպահ ձայներով: ԱԺ-ն փորձեց այս կերպ նախագահին հակադարձել: Միաժամանակ պատգամավորները չվերահաստատեցին Արամայիս Բարսեղյանի նախաձեռնությունը՝ 36 կողմ, 22 դեմ, 11 ձեռնպահ ձայներով:

Խորհրդարանը խիզախություն չունեցավ գործադիր իշխանությանը պարտադրել շուրջ 500 մլն դրամի հայթայթումը, որպեսզի հիմնականում Երեւանի բնակիչ հաշմանդամներն ու կենսաթոշակառուները, որոնք ամիսներով թոշակ եւ նպաստ չեն ստանում, կարողանան օգտվել էլեկտրատրանսպորտից, որն, ի դեպ, չնայած պարտքերի բեռին, շարունակում է երթեւեկել քաղաքում՝ մեծ մասամբ կիսաթափուր: Քվեարկության քաղաքական վերլուծությունը վկայում է, որ խմբերում եւ խմբակցություններում դիրքորոշումը միանշանակ չէ: Նախագահի կամքին միանշանակ կողմ էր ՀՅԴ-ն, որի ներկա անդամները կողմ քվեարկեցին, «Կայունություն» խումբը եւ «Հանրապետական» կուսակցությունը: Հայկոմկուսը միանշանակ դեմ էր, «Իրավունք եւ միաբանությունը»՝ բացառությամբ Համլետ Հարությունյանի եւ Հայկ Բաբուխանյանի՝ դեմ է: «Հայաստան» խումբը եւս դեմ էր կենսաթոշակառուներին այս արտոնությունից զրկելուն, իսկ ՀԺԿ-ն, քանզի օրենսդրական նախաձեռնության հեղինակը իր կուսակից Արամայիս Բարսեղյանն էր, նախընտրեց ձեռնպահը: Հիշեցնենք, որ ԱԺ խոսնակ Արմեն Խաչատրյանը, որը սակավ է ելույթ ունենում, օրենսդրական նախաձեռնության ներկայացման պահին ոգեւորությամբ վկայակոչելով Կարեն Դեմիրճյանի հիշատակը, հրապարակավ խոստացել էր, որ ՀԺԿ-ն մինչեւ վերջ կպաշտպանի սոցիալապես անապահով այս խավին հնարավոր արտոնություն տալու առաջարկը: Արմեն Խաչատրյանը քվեարկությանը չմասնակցեց, քանզի Սանկտ Պետերբուրգում է՝ պաշտպանելու ԱՊՀ-ին Հայաստանի ինտեգրացվելու ծրագրերը:

Խորհրդարանն այսօր խորամուխ կլինի 99 թ. բյուջեի եւ Կենտրոնական բանկի տարեկան հաշվետվությունների թավուտները: Առջեւում եւս մի ռումբ է՝ «92-99 թթ. էներգակիրների ներկրման, արտադրված էլեկտրաէներգիայի ծավալների օգտագործման, ինչպես նաեւ էներգետիկ համակարգին ուղղված վարկերի արդյունավետությունն ուսումնասիրող ժամանակավոր հանձնաժողովի հաղորդումը»: Դավիթ Լոքյանի ղեկավարած խմբի հաշվետվության հրապարակման վերջին ժամկետը վաղուց լրացել է, բայց բացահայտումը դարձյալ ձգձգվում է, ոմանց դիրքերը հույժ վտանգված են:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Ցավակցություն

«Ազգի» խմբագրակազմը ցավակցում է ՀՀ կառավարության տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի վարչության պետ Մերի Հարությունյանին սիրելի եղբոր Սարգսի ողբերգական մահվան կապակցությամբ:

Ձերբակալվել են կաշառք վերցնելու պահին

Երեւանի բնակիչներից մեկին 500 քմ հողատարածք հատկացնելու դիմաց պահանջված 10 հազար դոլար կաշառքի կեսը վերցնելու պահին ՀՀ Ազգային անվտանգության նախարարության աշխատակիցները հունիսի 9-ին ձերբակալել են Երեւանի Կենտրոն համայնքի գլխավոր ճարտարապետ Արամ Ներսիսյանին եւ Երեւանի քաղաքապետարանի ճարտարապետական վարչության առաջատար ճարտարապետ Կարեն Նազարյանին: Վերջիններս, ինչպես հաղորդում է ԱԱՆ հասարակայնության եւ մամուլի հետ կապի ծառայությունը, նույն բնակչի հետ նախապես պայմանավորված են եղել 3 հազար քմ հողատարածք հատկացնել, որի դիմաց, ինչպես պարզվել է հետաքննության ընթացքում, պահանջել են 50 հազար դոլար կաշառք:

Փաստի առթիվ հարուցված է քրեական գործ, որը վարում է ՀՀ դատախազությունը:

ՄՈՍԿՎԱ

«Սեւծովյան ափը այլեւս ռուսական չի լինի»

Դաշնային խորհրդի նիստում հայտարարեց Կրասնոդարի նահանգապետը

Ինչպես տեղեկացրել է շաբաթ օրվա «Ազգը», Ռուսաստանի Դաշնային խորհուրդը չվավերացրեց Հայաստանում բնակվող ՌԴ եւ Ռուսաստանում բնակվող ՀՀ քաղաքացիների իրավական կարգավիճակին առնչվող համաձայնագիրը: Քննարկումը երկար չտեւեց: Անցյալ հինգշաբթի Դաշնային խորհրդի նիստի օրակարգի երեք տասնյակ հարցերից սենատորներին ամենից շատ հուզում էր «Դաշնային խորհրդի կազմավորման» հարցը:

Ամենամոլի ընդդիմախոսը Կրասնոդարի նահանգապետ Նիկոլայ Կոնդրատենկոն էր՝ հայ ժողովրդի վաղեմի «մեծ բարեկամը»: Նշելով, որ «երկրամասում առանց այդ էլ արդեն 300 հազար հայ է ապրում, փաստորեն՝ ամբողջ սեւծովյան ափին եւ բոլոր լավագույն հողերում», նահանգապետը հայտնեց, որ ինքը ստիպված է եղել «հատուկ որոշում ընդունել Սոչիի, մասնավորապես Ադլերի վերաբերյալ՝ կասկածի տակ առնելով վարչակազմի ղեկավարին, քանի որ փողի դիմաց ռուս քրիստոնյավաճառները, ցավոք, վաճառում են հարազատ մորը»: Նա առաջարկեց քվեարկությունից առաջ ավելի ուշադիր ուսումնասիրել տվյալ հարցը, հակառակ դեպքում «սեւծովյան ափն այլեւս ռուսական չի լինի»:

ՌԴ փոխարտգործնախարար Գրիգորի Բերդեննիկովը պարզաբանեց, որ պայմանագրի նպատակն է «Հայաստանում ՌԴ եւ Ռուսաստանում ՀՀ քաղաքացիների կարգավիճակը մոտեցնել համապատասխանաբար Ռուսաստանի եւ Հայաստանի քաղաքացիների կարգավիճակին՝ որոշ բացառություններով, օրինակ, ընտրովի մարմիններին մասնակցելու հարցում»: Նա նաեւ բացատրեց, որ Դաշնային խորհրդում այդ փաստաթղթի նախորդ քննարկման ժամանակ առարկություններ են եղել Հայաստանում ռուսաց լեզվի օգտագործման առումով: Փոխնախարարի խոսքերով, այդ պահից ի վեր «վիճակը բարելավվում է, Հայաստանում ընդունվել է ռուսաց լեզվի օգտագործման հայեցակարգ»: Չնայած Բերդեննիկովի փաստարկներին եւ սենատոր Ա. Պոպովի պարզաբանումներին, որ «անդրկովկասյան բոլոր հանրապետություններից մենք Հայաստանի հետ ամենազարգացած գործընկերային հարաբերություններն ունենք եւ այսօր հարկ չկա բարդացնել այդ իրավիճակը», եւ որ «պայմանագիրը համապատասխանում է ՌԴ շահերին ու հավելյալ ֆինանսական միջոցներ չի պահանջում», Դաշնային խորհրդին այդպես էլ չհաջողվեց անհրաժեշտ թվով քվեներ հավաքել: Քվեարկության արդյունքներն այսպիսին էին. 120 քվեներից 54-ը կողմ էր, 18-ը՝ դեմ եւ 23-ը՝ ձեռնպահ:

Հիշեցնեմ, որ ՀՀ Ազգային ժողովն այդ պայմանագիրը վավերացրել է 1998 թ. հոկտեմբերին:

ԼՈՒՍԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ
Մոսկվա

Ավետիք Մինասյանի կալանքը երկարաձգելու միջնորդություն

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 27-ի գործով նախաքննությունն իրականացնող ՀՀ զինդատախազությունը դիմել է Երեւանի Արաբկիր եւ Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքների առաջին ատյանի դատարան գործով մեղադրյալ Ավետիք Մինասյանի կալանքի ժամկետը երկարացնելու միջնորդությամբ: Այս մասին «Նոյյան տապանի» թղթակցին հայտնեց ՀՀ զինդատախազության քննչական բաժնի պետ, քննչական խմբի ղեկավար Արտակ Հարությունյանը: Պաշտոնեական անփութության մեջ մեղադրվող ՆԳՆ աշխատակից Ա. Մինասյանը 1999 թ. հոկտեմբերի 27-ին հերթապահել է ԱԺ վարչական շենքի մուտքի մոտ:

ԽՈՒԼԻԳԱՆՈՒԹՅՈՒՆ ԻՆՏԵՐՆԵՏՈՒՄ

Ինտերպոլը չի դադարեցրել Վանո Սիրադեղյանի հետախուզումը

ԵՐԵՎԱՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Տեղեկատվությունը ՀՀՇ վարչության նախագահ, ԱԺ պատգամավոր Վանո Սիրադեղյանի վերաբերյալ, որի միջազգային հետախուզման դիմում էր ներկայացրել Երեւանի Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի ՆԳ բաժինը, հունիսի 12-ի դրությամբ բացակայում էր Ինտերպոլի համակարգչային էջերից:

ՀՀ ՆԳՆ հասարակայնության հետ կապերի վարչությունից հայտնեցին, որ Սիրադեղյանի հետախուզումը չի դադարեցվել, քանի որ Ինտերպոլը հետախուզման ժամկետներ չունի եւ շարունակում է այդ գործընթացը մինչեւ հանցագործի ձերբակալությունը: Ինչ վերաբերում է Ինտերպոլի ինտերնետային էջերում Վ. Սիրադեղյանի տվյալների անհետացմանը, ապա դա, ըստ նույն վարչության, կոմպյուտերային խուլիգանության արդյունք է:

Ինչպես տեղեկացրին «Արմինկո» ընկերության փորձագետները, Ինտերպոլի, ինչպես նաեւ նմանօրինակ այլ կազմակերպությունների ինտերնետային էջերի պաշտպանվածության մակարդակն այնքան բարձր է, որ դրանք «ջարդելը» գործնականում անհնար խնդիր է: Բացի այդ, գոյություն ունի նաեւ հսկողության այնպիսի համակարգ, որի շնորհիվ տեղեկատվության կորուստը վերականգնվում է առնվազն մեկ օրվա ընթացքում, այսինքն, եթե, ենթադրենք, որ Վանո Սիրադեղյանի մասին տեղեկությունները հեռացվել էին տեղական հաքերների օգնությամբ, ապա դրանք անպայման պետք է վերականգնված լինեին:

Նշենք, որ հունիսի 12-ի դրությամբ Ինտերպոլի հետախուզվողների ցանկում գրանցված էին Հայաստանի 157 քաղաքացիներ, որոնցից 5-ը կանայք են: Հայաստանի անմիջական հարեւաններից Ադրբեջանը չունի ոչ մի հետախուզվող, իսկ Վրաստանն ունի ընդամենը երկուսը, որոնցից մեկն այդ երկրի անվտանգության ծառայության նախկին պետ Իգոր Գեորգաձեն է: ՌԴ-ից հետախուզվող 24 քաղաքացիներից 2-ը կին են, իսկ տղամարդկանցից 17-ը ազգությամբ չեչեններ են:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության 8 տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ՁՈՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Անդրադարձ

ՀԱԿԱԶԴԵՑԻԿ

Սկզբունքայնության հերթական դասը հայ հասարակությանը

Հունիսի 9-ի «Առավոտ» օրաթերթի առաջին, երկրորդ եւ, վերջապես, երրորդ էջերում ռամկավարներն էին։ Տեսնենք ինչ կնշանակի զայրացնել կանաչայգյա տիկնոջը, հաշվի չառնելով, որ ընդհանուր առմամբ նա նաեւ տառաճանաչ է։

Առավել ծավալուն «Հերթին թվով սկզբունքայնության եւս մի դրսեւորում» հրապարակումն էր։ Աննաիսրայելական լրագրության հերթական դրսեւորումը սկսվում է խրատով, որից հետո ինքնագովեստն է, հետո, այսպես կոչված, «փաստը» անդամահատված պարբերություններից եւ նախադասություններից մեջբերումներով, ընթացքում եւ վերջում համեմված ճշմարտությանը 180 աստիճանով հակասող եզրակացություններով։ Ինչպես միշտ, նշված չէ պատվիրատուն եւ հոնորարի չափը։

Եվ այսպես, ըստ հերթականության։

Տկն Աննա, Դուք չեք կարող ներկայացնել տասնյակ փաստեր ՀՌԱԿ-ի եւ ՀՀՇ-ի «երջանիկ համագործակցության» մասին։ ՀՌԱԿ-ի եւ ՀՀՇ-ի միջեւ ստորագրվել է 1991 թվականին միայն մեկ փաստաթուղթ, էջ ու կես ծավալով, որը չի հրապարակվել, չի գործադրվել, իսկ ինչ վերաբերում է ՀՌԱԿ (Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցություն) ներկայացուցիչների ելույթներին ՀՀՇ IV համագումարում (ինչպես դուք եք գրում), ապա վստահ եղեք, Հայաստանի ռամկավարները ՀՀՇ ոչ IV, ոչ էլ որեւէ մեկ այլ համագումարում ելույթ չեն ունեցել։ ՀՌԱԿ կարծիքը ՀՀՇ-ի մասին միշտ անփոփոխ է եղել՝ հեռացում հանրապետության քաղաքական ասպարեզից։ (ՀՌԱԿ II համագումարի նյութերից, **«Ազգ»**, թիվ 72 (323), 30 ապրիլի, 1993 թ.)։

Դուք հարցնում եք, փաստաթղթերը, որոնք մեջբերում եք որերորդ անգամ, գողացվա՞ծ են, թե՞ ոչ, եւ «ինչն էր խանգարում ժամանակին գողացողների դեմ դատական հայց հարուցել»։ Պատասխանում ենք. քննչական մարմիններին բազմիցս դիմել ենք եւ որպես ապացույց բերենք մի հատված պաշտոնական գրությունից՝ ուղղված ՀՀ գլխավոր դատախազին, որը ժամանակին հրապարակվել է **«Ազգում»**. «ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչությունը դիմում է Ձեզ, խնդրելով քննարկել եւ ՀՀ քրեական օրենսգրքի հոդվածների հատկանիշներից հարուցել քրեական գործ եւ քրեական պատասխանատվության ենթարկել փաստաթղթերը եւ բլանկները հափշտակելու եւ կուսակցությանը էական վնաս պատճառած, ինքնիրավչության համար այդ հանցավոր գործողությունների կազմակերպիչներին եւ կատարողներին» (**«Ազգ»**, 126 (1132), 10 հունիսի, 1996 թ.)։ Ի դեպ, դատական ընթացքին խանգարեց հենց Ձեր շրջապատը։

Ոչինչ, մի անհանգստացեք, տկն Աննա, որոշ ժամանակ անց բոլոր գողերն էլ արժանի պատիժ կկրեն, գողացողն էլ, օգտագործողներն էլ (քրեական օրենսգիրքը վերջիններիս չի մոռացել)։

Հոդվածի զգալի մասը նվիրված է այդ տարիների (ութ տարի առաջ) ՀՌԱԿ-ՀՅԴ հարաբերություններին, ի դեպ, այստեղ ի հայտ է գալիս աննաիսրայելյանական լրագրության եւս մի հետաքրքիր ձեւ՝ տպավորություն է ստեղծվում, կարծես մի դեպքում հեղինակը ծանոթացել է իր ստեղծագործության մեջ տեղ գտած մեջբերումներին՝ հոդվածի հրապարակումից հետո կամ շարունակում է գտնվել երջանիկ մոլորության մեջ։ Ըստ այդ մեջբերումների, ՀՌԱԿ-ի եւ ՀՅԴ-ի միջեւ պարբեր հարաբերությունները չեն խաթարվել անգամ սփյուռքի միջամտություններից հետո։ Եվ, վերջապես, վերհիշելով ՀՌԱԿ հայտարարությունը (նույնաբովանդակ հայտարարությամբ հանդես եկավ նաեւ ՌԱԿ կենտրոնական վարչությունը), «Դատավճիռը չի կարող կանխել դատը» վերնագրով 1995 թվականի հունվարին, որում մոտավորապես ասվում էր. «ՀՅԴ կուսակցության գործունեությունը դադարեցնելու մասին ՀՀ նախագահի հրամանագիրը ստեղծում է վտանգավոր նախադեպ, կարող է վնասել Հայաստանի Հանրապետության միջազգային վարկին, իրավական պետության եւ ժողովրդավարության սկզբունքներին...»։ Հայտարարության մեջ ասվում էր նաեւ, որ ՀՀ նախագահի հրամանագիրը «արդեն կանխորոշել է գործի ելքը։ Կատարվել է ՀՅԴ ամբողջական մեղսայնացում» (**«Ազգ»**, թիվ 01 (755), 10 հունվարի, 1995 թ.), ամբողջովին համաձայն ենք տկն Աննայի հետ, «կարելի է այս ամենը համարել, ասենք ՀՅԴ ընդհանուր վերջին ժողովում ՀՌԱԿ ատենապետի գնահատականներին՝ Արցախում ՀՅԴ դերի վերաբերյալ եւ դարձյալ մի հաստատում կստանաք, որ ռամկավարներն ամենասկզբունքայինն ու կայունն են իրենց համոզմունքներում»։ Անում եք...

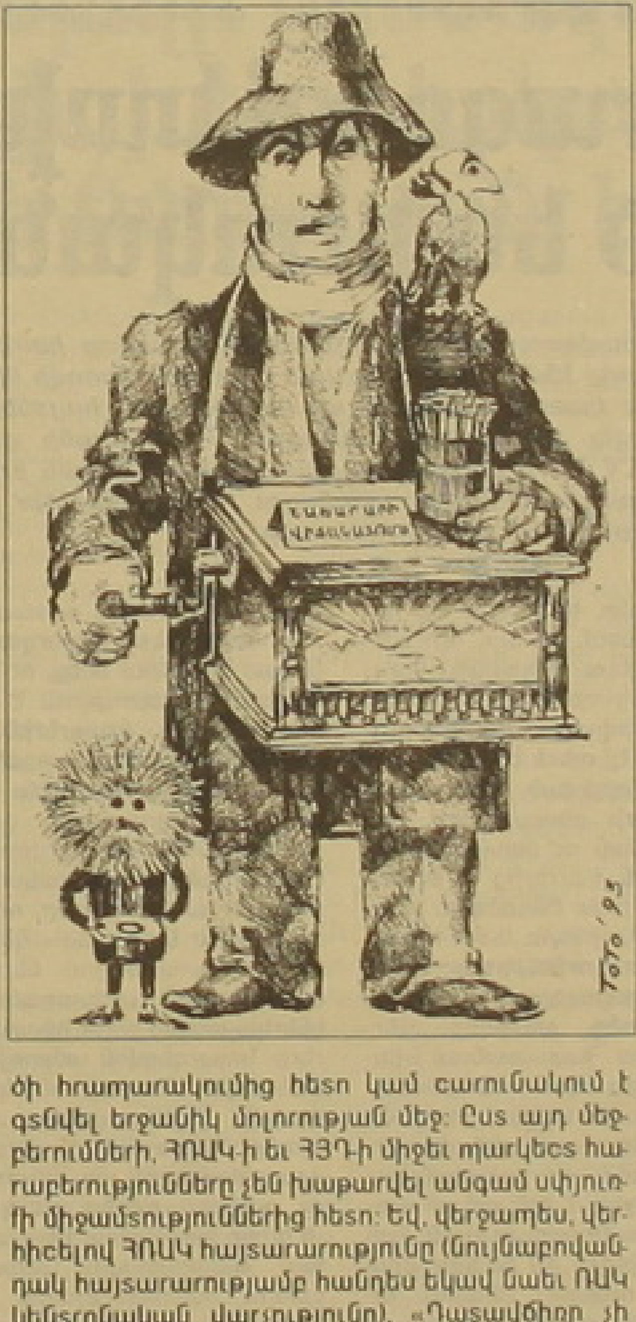

Տերտերոսյանական վարչակարգը այլեւս գոյություն չունի։ Ճիշտ է, ամառային սրճարաններում դեռեւս թափթփված են քաղաքական թափթփուկները, նրանք, ովքեր տարիներ շարունակ կողոպտում եւ ահ ու սարսափի մեջ էին պահում ժողովրդին։ Նրանցով են շարունակում սնվել իրենց սազանդարները։ Եվ մի գերհետաքրքրական փաստ՝ երբ վերջիններս իրենց թերթերի էջերում կամ հեռուստաեթերությամբ փորձում են վարկաբեկել որեւէ գործչի կամ քաղաքական կազմակերպության, ապա վերջինիս փորձում են կապել ՀՀՇ-ին կամ նախկին իշխանավորներին, այսինքն իրենց պատվիրատուներին։ Փորձում են կապել անգամ այն դեպքերում, երբ փաստերը խոսում են հակառակի մասին։ Բայց սազանդարների ամենակարեւոր սխալը նրանում է, որ կարծում են, թե ժողովրդի հիշողությունը կարճ է։

Ինչ վերաբերում է հրապարակման ձեւավորմանը, ապա այս դեպքում, տկն Աննա, գեղագիտական առաջընթացն ակնհայտ է։ Մերկ հետույքի փոխարեն՝ ախորժելի խեցգետին եւ գարեջուր։ Մտածեցինք՝ ի՞նչ է նշանակում։ Կարող է սրճարաններն են, որտեղ հավաքվում են նախկինները, կարծես թե ոչ, նրանց կյանքի նպատա՞կը ազգային զարթոնքի տարիներին, երեւի, նույնպես ոչ, չէ՞ որ այնքան առաջ գնացին։ Հա՛, գտանք, երեւի խեցգետինը ռուսերեն ռակն է, դե, խոսքն էլ ռամկավարների մասին է։ Բայց շատ տափակ է եւ գավառական։ Հարգարժան թերթը այդպիսի բան երեւի չէր կարող թույլ տալ։ Լավ, իմացանք, երկրորդ ձեւավորումը, ամենայն հավանականությամբ, առաջինի շարունակությունն է։ Լրջորեն կքննարկենք։ Իսկ մենք ուզում ենք հրամցնել Ձեզ **«Ազգում»** 1993թ. տպագրված մի ծաղրանկար, որպես եւս մի ապացույց այդ շրջանում ռամկավարների եւ իշխանության ջերմ հարաբերությունների մասին, համ էլ Ձեզ հաճելի դեմքերին կտեսնեք առավել երիտասարդ տարիքում։

ԼԵՒՈՆ ԲԱԲԻԿԻ ՍԻՐԱԴԵՂՅԱՆ

ԳՅՈՒՄՐԻ

Մանկավարժականի շենքը կվերականգնվի՞

Գյումրիի Միքայել Նալբանդյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի նախկին գլխավոր մասնաշենքը, որ տուժել էր 88-ի երկրաշարժից եւ բուհի այն ժամանակվա ղեկավարության հանցավոր անտարբերության պատճառով անտերության ու թալանի մատնվել, որոշակի ժամանակից հետո թերեւս կրկին ծառայի ինստիտուտին։ Վերջինիս ներկա ղեկավարության համարձակ նախաձեռնությամբ ստեղծված «Հույս» բարեգործական հիմնադրամի նպատակն է ակնկալվող հանգանակությունների, նվիրատվությունների, բարեգործական եւ այլ հատկացումների միջոցով անհրաժեշտ գումարներ ապահովել վաղուց քաղաքի «հանգուցյալ» շենքերի շարքը հանիրավի դասված կառույցի ամրացման ու վերականգնման համար։ Հիմնադրամի հաշվին առաջին, թեկուզեւ խիստ համեստ ներդրումն արել է հաստատության պրոֆեսորադասախոսական կազմը։ Նախաձեռնությանն աջակցել են Երեւանի ճարտարապետաշինարարական ինստիտուտի մասնագետները՝ կարճ ժամկետում եւ անհատույց կազմելով վերականգնման նախագծերը, գյումրեցի գործընկերներին օգնելու պատրաստակամություն են հայտնել հանրապետության այլ բուհեր եւս։

Ապրիլի վերջին օրերից շինարարները պարսպապատել են շենքի մի մասը, արդեն որոշակի աշխատանք է կատարվել ներսի շինարարական աղբի տեղափոխման, մաքրման ուղղությամբ։ Ըստ նախնական հաշվարկների, նախատեսված շինվերականգնման աշխատանքներն իրականացնելու եւ ավարտելու համար հարկավոր է առնվազն 2 մլն դոլար, որն ինստիտուտի համար, անշուշտ, մեծ գումար է։ Սակայն ռեկտոր Հորիկ Հարությունյանն ու գործընկերները համոզված են, որ այսպիսի մի ձեռնարկումը ցանկալի գործնական արձագանք կգտնի հանրապետությունում ու արտերկրի մեր հայրենակիցների շրջանում։ Կարծում ենք՝ այս հարցում անմասն չի մնա նաեւ Հայաստանի կառավարությունը։

Մանկավարժականի այս գլխավոր մասնաշենքը գտնվում է Գյումրիի կենտրոնում եւ քաղաքի հին ու մեծարժեք ճարտարապետական կառույցներից է։ 1919 թ. այս շենքում է բացվել եւ մինչեւ Երեւան տեղափոխվելը մեկ կիսամյակ գործել Հայաստանի պետական համալսարանը։

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Ազատությո՞ւն Ազատության հրապարակին

Ուրբաթ էր, որն էլ միտինգային։ Բայց Ազատության հրապարակում անդորր էր տիրում՝ մեծ ու փոքր երեւանցիներ շուրջկալելով Թումանյանի ու Սպենդիարյանի արձանները, հունիսյան երեկոյի զովին էին սպասում, հագած-կապած «ոսկե երիտասարդությունն» էլ դանդաղ անցուդարձի մեջ էր։

Բա «աջերը», մտովի բացականչեցի ես, հիշելով, որ ՀՀՇ-ի առաջնորդները խոստացել էին ամեն ուրբաթ միտինգներ գումարել։ Ճիշտ է, վերջին միտինգին մի բուռ մարդ էր հավաքվել, բայց «ուրբաթախոսները», կարծես թե շատ չընկճվեցին, ասելով, որ մասնակիցների քանակը չէ, որ միտինգը պետք է գեղեցկացնի։

Իրոք, քարքարոտ է ճշմարտության ճանապարհը, քարերն էլ, երեւում է շատ էին, «երկրապահը» լսարան չգործուղեց, ամբոխը չհավաքվեց, գլխի ընկնելով, թե ովքեր են վսեմ ճառեր արտասանողները...

Իհարկե, տեսականորեն կարելի է ամեն ուրբաթ համագյուղացիներ բերել Երեւան, կարելի է բարեկամ ու խնամիներին խնդրել ունկնդրի դերում հանդես գալ։ Սակայն գործնականում ամեն ուրբաթ սցենարը չես իրագործի՝ խնամի-բարեկամները վաղուց արդեն կերած-խմած, գործի տեր մարդիկ են, գյուղն էլ եռուն այս շրջանում օրը անտեղի չի կորցնի։

Այլ պատճառներ էլ կան. մի կողմից շոգ է, իսկը ժամանակն է տեղական ու արտասահմանյան կալվածքների զովությունը վայելել, մյուս կողմից... Դե, ինչքան կարելի է ասել. «Ոռբերս, հեռացիր», մատնացույց անելով «Մեղրու վարկածը», եթե եզակիներն են ձայնակցում...

Բայց որքա՞ն լավ էին սկսել. համագումարների լեփ-լեցուն դահլիճներ, տերտերների խաչակնքումներով ու աստվածառաք մաղթանքներով «Աջ ուժերի միության» ստեղծման արարողություններ, «Հանուն պետության եւ օրինականության» մի նոր միավորման հիմնում, սնած-պահած ՉԼՄ-ների խորամանկ հմտությամբ քարոզարշավների ծավալում, «ժողովրդավարություն» ջատագովող անթիվ-անհամար սեմինարների կազմակերպում...

ՀՀՇ-ի ողջ բանակը գործի էր լծվել, հուշելով հանրությանն այն միտքը, թե ռեւանշիստները պատրաստվում են ռեւանշի։ Իսկ ինչո՞ւ ոչ, ամեն ինչ հնարավոր էր, քանզի սկսած անցյալ հունիսից այս բանակը նորովի լիցքավորվեց ու դիրքավորվեց թե՛ քաղաքական դաշտում, թե՛ պետական կառույցներում՝ հոկտեմբերի 27-ից հետո պատկերացնելով իրեն քաղաքական ասպարեզ վերադարձած ուժ։

Այդ առումով հարկ է նշել մի հանգամանք. 1995 թ. ԱԺ ընտրություններում անցնելով հինգ տոկոսի շեմը ու օր առաջ փաստի առաջ կանգնելով, որ վաստակած ձայների հաղթանակ ապահովող մասն անհետացել է, ՀՌԱԿ-ը դիմեց ՀՀ այն ժամանակվա նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին։ Ի ցույց դնելով կուսակցության ատենապետին ՀՌԱԿ-ի անխոհեմ պահվածքի բոլոր դրսեւորումները՝ պրն նախագահը այցի ավարտին ամփոփեց. «...Ո՞ւշ է, պրն Միրզախանյան, ո՞ւշ է»։

«Շո՞ւտ է, պարոններ, շո՞ւտ է», ասենք մենք «աջ ուժերի» գերակտիվության կապակցությամբ, քանի որ դեռ ոչ ոք եւ ոչինչ չի մոռացել։

Ժողովուրդն անգլուխ ձիավորների հավաքածու չէ։ Հասկանալով սա, քաղաքական պարկեշտություն ունեցող անձինք սուսուփուս կսպասեին այն ժամանակներին, երբ կատարած սխալանքները գոնե մասամբ մոռացության կտրվեին։ Որն էլ կօգտագործվեր նպատակավոր «իմիջի» ձեւավորման վրա։ Սրան հակառակ, «ուրբաթախոսները» անընդմեջ ջուր են պղտորում՝ արագորեն ձուկ որսալու ակնկալիքով։ Բավականին տհաճ անհամբերություն է դրսեւորվում այն պարագայում, երբ, կարծես թե, նախկինների ե՛ւ փորն է կուշտ, ե՛ւ գրպանները լիքը։ Ինչպես ասում են, կերել ու վայելել, օգտվելով այն հանգամանքից, որ հարց տվող չկա, թե որտեղի՞ց է ունեցածը։ Հետնորդներին քանդած-ավերած երկիր թողնելու ո՛չ քաղաքական պատասխանատվության կանչեցին, ո՛չ էլ՝ տնտեսական։ Ոչ ոք այդպես էլ չհարցրեց, թե ի՞նչ փողերով եք միտինգներ հրավիրում, «մամուլ» պահում ու համագումարներ հավաքում...

Ողջ կյանքի ընթացքում քարը քարի վրա չդրած, ողջ կյանքում մեկ կոմունիստական, մեկ կապիտալիստական, մեկ էլ պոպուլիստական դեմագոգիայով հաց հայթայթող Վիգեն Խաչատրյանը նման առիթներով սիրում է ասել. «Մենք վատ էինք՝ սրանք թող լավը լինեն, մենք քանդող էինք՝ սրանք թող կառուցեն»։ Ու չնայած ներկա իշխանություններին մասնակցելով, պրն Վիգենը մարտագրոհի թիրախ է դարձրել բացառապես նախագահ Ռ. Քոչարյանին, որի հանդեպ, չգիտես ինչու, «աջ ուժերը» խոր ատելությամբ են տառապում։ Հարցնենք ոչ թե Քոչարյանի, այլ մեր ժողովրդի անունից. «Ձեր ավերածը մեկ-երկու տարում կսարքվի՞։ Դուք թողնո՞ւմ եք, որ Հայաստանում, իրոք, որեւէ բան կառուցվի»։

Երեւի թե նախկինների իշխանությանը քաղաքական գնահատական տալու դեպքում միայն «աջ ուժերը» զուսպ պահվածք կդրսեւորեին։ Դա չարվեց։ Կարելի է եզրակացնել, որ խուսափեցին ներքաղաքական հաշվեհարդարներից, խնայեցին ժամանակը, շտապելով արագորեն անցնել տնտեսության վերականգնմանը։ Կամ էլ չուզեցին թշնամուն ուրախացնել ներքին գժտությունների առիթով, միջազգային հանրության մեջ տպավորություն ստեղծել, որ Հայաստանը հեղափոխական կրքերի փուլը դեռ չի թեւակոխել։

Սակայն նախկինները սխալ մեկնաբանեցին թվացյալ հանդուրժողականությունը՝ թե ինչ դեր սրանք խաղացին հոկտեմբերի 27-ի առիթով ստեղծված ճգնաժամը խորացնելու գործում, ակնհայտ է։

Ինչ չարեցին իշխանությունն ու քաղաքական ուժերը՝ արեց ժողովուրդը, ուղղակիորեն մերժելով «ուրբաթախոսների» միտինգները, արհամարհելով սրանց կոչերը՝ ուժային ճնշում գործադրել ներկա իշխանությունների վրա, դրանով իսկ ստիպելով նախագահ Քոչարյանին հրաժարական տալ։ Ուժային ճնշում ասելով՝ ՀՀՇ-ի գործիչներն ու հետնորդները լավ են պատկերացնում, թե ինչի են մղում ժողովրդին ու ինչ պայմաններում։ Չարքաշ կյանքով ապրող մարդիկ, լսելով միտինգներում սրտամոտ խոսքեր իրենց դարդ ու ցավի մասին, էլ շատ չեն մտածում, թե ասողն ո՞վ է։

Արի ու տես, մտածեցին ու հասկացան, փակելով «աջ ուժերի» միտինգային սեզոնը, դրանով իսկ վերադարձնելով սրանց «սեմինարիստի» կարգավիճակին։ Քանի դեռ արեւմտյան դրամաշնորհատուները բարյացակամ են, «աջ ուժերի» սեմինարների ժողովրդավարական թեմաները բնավ էլ չեն սպառվի։

ԱՐՍԵՆ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ԱԶԳ

հարցազրույց

– Պրն Բարխուդարյան, հայտարարվել է, որ ներկայացված ծրագիրը հայեցակարգային է, եւ առաջիկայում մշակվելու է գործողությունների ծրագիր՝ ըստ բնագավառների: Ի՞նչ մանրամասնությամբ մշակված կլինեն այդ ծրագրերը եւ որքանո՞վ կապահովվի դրանց հրապարակայնությունը:

– Նախ եւ առաջ համաձայն չեմ, որ ներկայացված ծրագիրը հայեցակարգային է. այնտեղ շատ են կոնկրետությունները: Ծրագիրը կառավարության ընդհանուր հայտարարությունն է, ռազմավարությունը՝ թե որ ոլորտներում ինչ պետք է անի եւ ինչպես: Դրան կհետեւեն արդեն աշխատանքային ծրագրերը, որտեղ նշված կլինեն կոնկրետ միջոցառումները, կատարողները, կատարման ժամկետները: Դրանցում կլինեն նաեւ ամենաառաջնային, կարճաժամկետ անելիքներ, որոնք ենթադրում են աշխատանքների հսկայական ծավալ:

դրանք իրագործել, ապա փոքր փոփոխություններով բավարարվելու հավանականությունն ավելի մեծ կլինի:

– Ծրագրով նախատեսվում է 2001-2003 թթ. ընթացքում կրկնապատկել կենսաթոշակները, նպաստները, բյուջետային հիմնարկների աշխատավարձերը: Որքանո՞վ է հիմնավորված դրա գործնական իրականացումը:

– Բավական հիմքեր կան. մասնավորապես նախատեսվում է արտահանման աճ, խոշոր ներդրումների ներգրավում: Կարծում եմ, որ նշված ժամկետի վերջում հիմքեր կունենանք այդ կրկնապատկումներն անելու, եթե այսօր ոչ միայն չխոչընդոտենք դրսից եկող ներդրումներին, որոնք արտահայտվում են նաեւ սեփականաշնորհման ձեւով, այլեւ ինքներս ավելի լայն բացենք դռները՝ առանց զիջելու ազգային շահերը, որոնք երբեմն տնտեսական դաշտում ուռճացվում են: Մենք պետք է կարողանանք շատ ակտիվ աշխատել ներդնողների հետ: Ֆինանսական մի-

վի, ավելորդ կլինի խոսել վճարային հաշվեկշռի, լրացուցիչ արժութային ռեզերվների, հարկերի մասին: Երկրում կատարված ցանկացած խոշոր ներդրում մեծ մասամբ ուղղված է լինելու արտահանմանը, քանի որ ներքին շուկան տարողունակ չէ: Մեր շուկայի համեմատ ունենք մեծ ներուժ: Հետեւաբար պետք է ակնկալենք նման աճի տեմպեր: Դա կլինի ակտիվ եւ դրական իմաստով հավակնոտ ծրագիր:

– Կարելի՞ է ասել, որ կառավարությունը գիտակցված իր առջեւ դրել է կոշտ խնդիր:

– Այո: Բոլոր թվերը, որ ներառված են ծրագրում, բավական կոշտ են: Այսուհանդերձ, որոշեցինք դնել նման խնդիրներ, քանի որ դրանք թելադրվում են իրականությամբ:

– Կառավարությունը պատրաստվում է տնտեսական զարգացման շեշտը դնել իրական հատվածի վրա: Հատկապես ո՞ր ոլորտներն են նկատի առնվում:

բանկը որպես կառույց այս ամենի հետ որեւէ առնչություն չունի:

Սեփականաշնորհում ասելով մենք նկատի ունենք մի հետաքրքիր կառույցի ստեղծում, որին զուգահեռ կգործի փոստային ծառայություն: Այն կտարածվի հանրապետությունով մեկ, կհասնի մինչեւ համայնքներ, ինչը որակապես կբարձրացնի սպասարկումը տեղերում: Այս ծրագիրը դեռեւս հայեցակարգային, մշակման փուլում է, եւ այն իրականացնելու համար որոշակի ներդրումներ են պետք: Գուցե ներգրավվեն եվրոպական այնպիսի բանկեր, որոնք այդ ուղղությամբ փորձ ունեն եւ շատ արդյունավետ աշխատում են:

Իսկ ավանդների ինդեքսավորումը բյուջեի հետ է կապված, հնարավորության դեպքում կառավարությունը պետք է գումար հատկացնի եւ մարման մեխանիզմ մշակի: Սակայն սա այլ հարց է: Իմ անձնական կարծիքով, ռեսուրսները կարելի է շատ ա-

կադրային առումով՝ հատկապես մաքսային, հարկային վարչարարության ոլորտում: Մեր օրենքները բավական լիբերալ են, բայց վարչարարությունը շատ ցածր է: Վարչական աշխատողը պետք է ունենա համապատասխան մակարդակ, բարոյական նկարագիր, ձգտում՝ օրենքի տառը պաշտպանելու:

– Կոռուպցիայի դեմ պայքարը հայտարարվել է ներկա կառավարության առաջնային խնդիրներից մեկը: Ի՞նչ գործնական քայլեր են նախատեսվում իրականացնել:

– Այս ուղղությամբ ընդհանուր ծրագիրը նախապատրաստվում է արդեն մեկուկես տարի: Այն առավելապես վերաբերում է քաղաքացիական ծառայության բարեփոխումներին: Անցյալ շաբաթ կառավարությունը հավանություն տվեց «Քաղաքացիական ծառայության» օրենքի նախագծին եւ ուղարկեց ԱԺ-ի քննարկմանը: Դրանով սահմանվում է պետական ծառայողի կարգավիճակը, որոշակի սո-

Կառավարության ծրագրում նախանշված քայլերը թելադրված են իրականությամբ

Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանի կողմից կառավարության գործունեության ծրագիրը խորհրդարանին ներկայացվելուց 24 ժամ հետո՝ հունիսի 10-ին, ժամը 15.30-ին հրավիրված Ազգային ժողովի նիստում ԱԺ փոխխոսնակ Գագիկ Ասլանյանը հայտարարեց, որ կառավարությանն անվստահություն հայտնելու մասին որոշման նախագիծ խորհրդարանին չի ներկայացվել: Ըստ սահմանադրության 74 հոդվածի, դա նշանակում է, որ ԱԺ-ն հավանության է արժանացնում ՀՀ 10-րդ կառավարության գործունեության ծրագիրը: Ծրագրային մի շարք դրույթների վերաբերյալ պարզաբանումներ ստանալու նպատակով մեր թղթակիցը հարցազրույց ունեցավ ՀՀ ֆինանսների նախարար Լեւոն Բարխուդարյանի հետ:

Ինչ խոսք, այդ ծրագրերի հրապարակայնությունը եւս ապահովված կլինի. կառավարության որոշումներն առնվազն հրապարակվում են տեղեկագրերում:

– Կառավարությունը ծրագրում է բյուջեի ճեղքվածքի կրճատում: Կարելի՞ է այսօր կոնկրետ ժամկետներ նախանշել:

– Առաջիկա երեք ամիսը լինելու է շատ լարված, քանի որ տարվա առաջին հինգ ամիսներն արդեն անցել են, իսկ ակնկալիքները երկրից, ֆինանսավորման հետ կապված, ավելի քիչ են, քան առաջ: Հարցը շատ գործոններով է պայմանավորված, բայց ամենակարեւորն այն է, որ պետք է աշխատենք ապահովել այն եկամուտները, որոնք նախանշված են 2000 թ. բյուջեով: Անցած ամիսներին բյուջեի կատարման ընթացքն ու դինամիկան ցույց կտան, թե որքանով է հնարավոր լավատես լինել եւ որքանով բյուջեի մեջ ավել կամ պակաս չափով փոփոխություններ կլինեն: Եթե կարողանանք հաջող եւ բարձր տեմպով կատարման ընթացք ապահովել, իսկ դրա համար ամեն ինչ արվում է, ապա շատ մեծ վերափոխումների, փոփոխությունների կարիք չի լինի: Եթե ոչ, արդեն հարկ կլինի մտածել լրացուցիչ միջոցառումների մասին:

– Նշեցիք, որ որոշակի պայմանների դեպքում կառավարությունը փոփոխություններ կառաջարկի ընթացիկ բյուջեում: Ո՞ր բնագավառներում կլինի սեկվեստր:

– Այդ առումով վաղ է որեւէ հստակ բան ասել: Կրկնում եմ, առաջիկա 2-3 ամսվա կատարման ընթացքը որոշիչ է լինելու: Հնարավոր է որոշակի փոփոխություններ եւ վերաբաշխումներ լինեն բյուջեում, բայց ինչպիսի բնույթ եւ ծավալ կկրեն՝ կախված կլինի մեր ռեալ ծրագրի կատարումից եւ ընթացքից: Այստեղ դեր ունեին կառուցվածքային այն բարեփոխումների ծրագրերը, որոնք մենք իրագործում ենք Համաշխարհային բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ: Եթե հաջողվի

ջոցներ արտերկրում մի քանի անգամ ավելի կա, քան երկրի ներսում, եւ այնտեղից շատ արագ կարող ենք լուրջ եւ հսկայածավալ ներդրումների ակնկալիքներ ունենալ: Միջազգային բիզնեսին պետք է քաղաքական կայունություն, նախատեսելի ապագա եւ շատ թե քիչ ձեւավորված տնտեսական դաշտ: Վերջինն ունենք, իսկ առաջին երկուսը պետք է ապահովենք: Այդ առումով վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանն ԱԺ-ում ունեցած իր ելույթում առաջնային տեղ տվեց հակակոռուպցիոն քաղաքականությանը: Ըստ իս, բյուրոկրատական քաշքշուկները, տարբեր մակարդակներում ռեկետը դարձել է առաջին խոչընդոտներից մեկը: Դրանք տեղ-տեղ գործարարության համար ստեղծել են անընդունելի պայմաններ: Եթե կարողանանք այդ ֆոնը վերացնել, եթե յուրաքանչյուր մարդ կարողանա իրեն շատ թե քիչ անկաշկանդ զգալով այստեղ թեկուզ փոքր գումարներ ներդնել, դա արդեն կլինի մեր հաջողությունը: Դրանց կարող են հաջորդել խոշոր ներդրումները, որոնք ինքնըստինքյան ենթադրում են նաեւ հարակից բիզնեսների ինֆրակառուցվածքների ստեղծում:

– Պրն նախարար, ծրագրով ենթադրվում է երեք տարում արտահանման ծավալների տարեկան 25 տոկոս աճ: Արդյոք սա ռիսկային հայտարարություն չէ՞:

– Կարծում եմ՝ ոչ: Դրա համար մենք որոշակի հիմքեր ունենք՝ հատկապես առաջիկա երկու տարվա համար: Արդեն մի քանի որոշակի գործարքներ կան, որոնք նշված աճի հիմք տալիս են: Համենայն դեպս, այդ ցուցանիշի ապահովումը մեզ համար կարեւորագույն նպատակ է: Եթե այն չիրագործ-

– Ճիշտ չի լինի, եթե նշենք մի քանի ոլորտ եւ ասենք, որ այդ ոլորտներով ենք զբաղվելու: Ընդհանուր ներդրումային դաշտը պետք է բարելավվի, գործարար ակտիվությունը բոլոր ուղղություններով էլ պետք է լինի: Ըստ իս, պետք է ընդգծված լինի բարձր տեխնոլոգիաների բնագավառը, որը մեր արտահանման ու մասնագիտացման լավագույն տարրերից է, եւ որի հիմքերն արդեն կան: Ընդգծված բնագավառներից են լինելու նաեւ ոսկերչությունը, ականագործությունը, էներգետիկան, մետալուրգիան, հանքարդյունաբերությունը, տուրիզմը: Վերջինս հատկապես Հայաստանում քրիստոնեության պետականորեն ճանաչման 1700-ամյակի կապակցությամբ պետք է որոշակի շարժ արձանագրի: Նկատի ունենանք, որ յուրաքանչյուր 1000 զբոսաշրջիկ 1 մլն դոլար գումար է բերում հանրապետություն, իսկ ժամանակին մինչեւ 40 հազար զբոսաշրջիկ ենք ունեցել: Մնայուն ավանդույթներ ձեւավորող այս ճյուղն իր հետ բերում է ծառայությունների, աշխատատեղերի զգալի ցանց: Կարծում եմ, Հայաստանի զբոսաշրջային ներուժին ոչ ոք չի կասկածում:

– Ծրագրով նախատեսվում է «Հայխնայբանկի» սեփականաշնորհում: Կարծիք կա, որ դրանով կառավարությունը խուսափում է ավանդատուների նկատմամբ ունեցած պարտավորությունից:

– Այստեղ երկու տարբեր հարց խառնում են: Ավանդների ինդեքսացիայի հարցը կապ չունի կոնկրետ «Հայխնայբանկի» հետ: Պետությունն է, որ ժամանակին ավանդներ է վերցրել, եւ ԽՍՀՄ փլուզումն է, որ արժեզրկել է մեր բոլորի խնայողությունները: Բուն

վելի արդյունավետ օգտագործել:

– Վարչապետը խորհրդարանում ունեցած ելույթում նշեց, որ առանձնահատուկ ուշադրություն է դարձվելու ներդրումային ծրագրերին: Ներդրումային քաղաքականության մեջ նոր մոտեցումներ լինելո՞ւ են:

– Այդ ուղղությամբ բավականին աշխատանքներ են տարվում: Մեծ տեղ է վերապահված Հայկական զարգացման գործակալությանը, որը կատարելու է «մեկ կանգառի» կենտրոնի դերը, որ յուրաքանչյուր ներդնողի հետ անհատական աշխատանք կտարվի, կներկայացվեն բոլոր հնարավոր ծրագրերը: Կպարզեցվեն ամբողջական համակարգեր, հնարավորինս կսահմանափակվի լիցենզավորվող գործունեությունը, կպարզեցվեն գրանցման եւ փաստաթղթային այլ արարողակարգերը, օրենսդրությունը պարզ եւ մատչելի կլինի պոտենցիալ ներդնողների համար: Հսկայածավալ աշխատանք կա անելու համակարգչային Web-site-ը պատրաստելու համար, որը ցանկացած ներդնողի հնարավորություն կտա ծանոթանալ Հայաստանին, նրա տնտեսական եւ իրավական դաշտերին, հնարավոր ներդրումային ծրագրերին՝ ամենայն մանրամասնությամբ, հավանական գործընկերներին:

Շատ է խոսվել համապատասխան օրենսդրական դաշտի անհրաժեշտության մասին: Նշեմ, որ այդ դաշտը շատ ավելի բարվոք է, քան դրա իրական կիրառումը կյանքում: Հարցերի հարցը մնում է դատաիրավական համակարգում այն օրենսդրության իրագործումը, որն այսօր արդեն կա, եւ որը բավականին բարձր մակարդակով պաշտպանում է ներդնողներին:

Զգալի աշխատանք կա կատարելու

ցիալական պաշտպանվածություն է տրվում, բացառվում, որ պետական ծառայողը դառնա բարձրաստիճան պաշտոնյայի քմահաճույքի առարկա: Սա թույլ կտա ծառայողներին ավելի անկաշկանդ լինել իրենց պահվածքում, վստահ լինել իրենց կարիերայի խնդրում:

Միաժամանակ, հավանություն է տրվել նաեւ պետական բարձրաստիճան պաշտոնյաների մի ստվար զանգվածի գույքի, եկամուտների եւ ծախսերի հայտարարագրման մասին օրենքի նախագծին: Այս երկու օրենքներն էլ կոռուպցիայի դեմ պայքարի գործիքներ են: Իմ կարծիքով, պետք է անցնել եկամուտների համընդհանուր հայտարարագրման, երբ յուրաքանչյուր քաղաքացի տարեկան արդյունքներով պետությանը հայտարարում է իր եկամուտների մասին: Դա կբերի զգալի ռեզերվներ, կնվազեցնի ստվերային շրջանառությունը, կհաստատի պատասխանատվության կուլտուրա:

Քաղաքացիական ծառայությունների բարեփոխումների արդյունքում պետական ապարատը կկրճատվի, պետք է վերջ դրվեն զուգահեռ եւ ուղղահայաց կապերին, հստակեցվեն տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխհարաբերությունները եւ այլն: Կրճատումներից հետո հնարավոր կլինի նաեւ խոսել աշխատավարձերի բարձրացման մասին: Սա կարեւորագույն խնդիր է, քանի որ եթե մենք ստեղծենք պետական ծառայողի ճիշտ դաշտ, բայց աշխատավարձերը չբարձրացնենք, պակաս արդյունավետություն կլինի: Վստահ եմ, որ պետական ծառայողի աշխատավարձի բարձրացումը մի քանի անգամ դրական կանդրադառնա ընդհանուր տնտեսական զարգացման վրա: Շատ երկրներ են անցել այդ ճանապարհով՝ հեծանիվ հորինելու կարիք չկա:

Կլինեն նաեւ առանձին որոշումներ, միջոցառումներ իրավապահ մարմինների կողմից, որոնք նույնպես ներգրավված են այս աշխատանքներում:

Հարցազրույցը վարեց
ՀՐԱՅՐ ԶՈՐՅԱՆԸ

Զուգարաց թեմը վերջապես ունեցավ առաջնորդարանի շենք

Զուգարաց թեմի առաջնորդ Սեպուհ եպս. Չուլջյանի հետեւողական ջանքերի շնորհիվ եւ Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնի ֆինանսավորմամբ հնարավոր դարձավ ՀՀ կուրորդ-խորհրդից 10 հազար 500 ԱՄՆ դոլարով գնել Թաիրովների ամառանոցի շենքը: Արդեն մեկ ամիս «Կանակա» ԲԲԸ-ի շինարարները սկսել են շենքի ամրացման եւ վերակառուցման աշխատանքները:

Ամերիկայի Արեւմտյան թեմի առաջնորդ Վաչե արք. Հովսեփյանի նախաձեռնությամբ եւ թեմական խորհրդի որոշմամբ 82 հազար դոլար է հատկացվել թեմի շենքի վերանորոգման համար (ի դեպ, նույն թեմի ֆինանսավորմամբ է կառուցվել նաեւ Ստեփանավանի Սուրբ Գրիգոր Լուսավորիչ թիվ 2 միջնակարգ դպրոցը):

Սեպուհ եպս. Չուլջյանը մեր զրույցի ժամանակ երախտագիտություն հայտնելով Ամերիկայի Արեւմտյան թեմի առաջնորդին, տեղեկացրեց, որ նույն թեմի Սուրբ Սարգիս եկեղեցու Խաչատուրյան դպրաց դասը 40 հազար դոլարի աջակցություն է ցուցաբերել, որը կօգտագործվի առաջնորդարանին կից կիսաքանդ շինության հիման վրա եկեղեցի ու զանգակատուն կառուցելու համար: Եկեղեցու հարեւանությամբ կլինի նաեւ հատուկ սրահ, որը հետագայում կծառայի որպես կարիքավորների բարեգործական ճաշարան: Գումարի մի մասն արդեն փոխանցված է Մայր աթոռ, մնացածը եւս սահմանված ժամկետում կստացվի:

«Վերջերս գտնվում էի ԱՄՆ-ում եւ մեր ու Արեւմտյան թեմի միջեւ համաձայնություն ձեռք բերվեց՝ այսուհետ

քույր թեմեր համարվելու մասին», ասաց սրբազանը:

Սեպուհ եպիսկոպոսի հետ եղանք շինհրապարակում: Աշխատանքներ են ընթանում եւ հիմնական մասնաշենքում, եւ եկեղեցու, զանգակատան ու օժանդակ կառույցներում: Առանձին ճանապարհ է բացվել դեպի առաջնորդարանի տարածք: Հիմնական մասնաշենքը, ուր պահանջվում է հսկայածավալ աշխատանք, ծայրաստիճան անմխիթար, ավերված ու թալանված վիճակում է, որը հետեւանք է տասնյակ տարիներ լքված լինելու եւ հոգատար ձեռքի պակասի: Հատկապես ցավալի է, որ գողացել են պատի վառարանների ինքնատիպ զարդաքանդակները, որոնք, ըստ մեր ունեցած լուրերի, անհետացել են երկրաշարժից հետո այնտեղ փախստականների ապրելուց հետո:

Շենքում կտեղավորվեն առաջնորդարանն իր գրասենյակային բոլոր բաժիններով, երիտասարդ տիկնանց միությունները: Գրողներիս համար հաճելի էր տեղեկանալ, որ առաջնորդարանի գեղեցիկ սենյակներից մեկն էլ պետք է կոչվի «Վերնատուն», եւ Վանաձորում կվերածնվի գեղեցիկ ու դասական մի ավանդույթ:

Նախատեսված է կառույցը շահագործման հանձնել մինչեւ այս տարվա դեկտեմբերի 20-ը: Զուգարաց թեմի նոր առաջնորդարանում եւ նոր եկեղեցում կկատարվի երրորդ հազարամյակի Սուրբ Ծննդյան եւ Ամանորի առաջին ծիսակատարությունը:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԽԻԹՅԱՆ
Վանաձոր

ԹԵՀՐԱՆ

ՏՀԿ գագաթաժողովի հիմնական խնդիրը Կասպից իրավական կարգավիճակի քննարկումն էր

Հունիսի 9-10-ին Իրանի մայրաքաղաք Թեհրանում ավարտեց աշխատանքը Տնտեսական համագործակցության կազմակերպության (ՏՀԿ) անդամ երկրների ղեկավարների 6-րդ գագաթաժողովը: ՏՀԿ-ն տարածաշրջանային տնտեսական կառույց է, որին անդամակցում են 10 մահմեդական պետություններ: Այն կազմավորվել է 1985-ին Իրանի, Թուրքիայի եւ Պակիստանի նախաձեռնությամբ, իսկ ԽՍՀՄ փլուզումից հետո ՏՀԿ-ին անդամակցել են Ադրբեջանը, Ղազախստանը, Կենտրոնական Ասիայի չորս երկրները՝ Ուզբեկստանը, Թուրքմենստանը, Տաջիկստանը, Ղրղզստանը, իսկ մեկ տարի անց Աֆղանստանը: ՏՀԿ-ի ստեղծումն ուներ հիմնական մեկ նպատակ՝ տարածաշրջանում ձեւավորել մահմեդական ընդհանուր շուկա: Սակայն մինչեւ օրս այդ կազմակերպությունը տնտեսական ինտեգրացման եւ ընդհանուր շուկա ձեւավորելու առումով շոշափելի հաջողություն չի արձանագրել, քանի որ անդամ երկրների քաղաքական հետաքրքրություններն ու շահերը հաճախ ոչ միայն չեն համընկնում, այլեւ հակասում են: Իրանի արտգործնախարար Քամալ Խարազին ափսոսանք հայտնեց կապված Թուրքիայի նորընտիր նախագահ Ահմեդ Սեզերի գագաթաժողովին չմասնակցելու հետ, ավելացնելով, որ դա չի ազդի Իրան-Թուրքիա հարաբերությունների վրա:

Տնտեսական համագործակցության կազմակերպության 6-րդ գագաթաժողովը, ինչպես նախորդ 5-րդը, որը տեղի էր ունեցել Ալմաթիում, որեւէ գործնական առաջընթաց չարձանագրեց, բացի բարի կամքի արտահայտման դեկլարատիվ հայտարարություններից: ՏՀԿ-ն ընդունել է բանաձեւ առեւտրի, տնտեսության, ապրանքափոխանակության, կապի, բանկային համակարգի, տեխնիկական ինֆորմացիայի, նավարկության, էներգետիկ համագործակցության, մասնագետների վերապատրաստման վերաբերյալ: ՏՀԿ-ի նավթի եւ գազի հարցերով հանձնաժողովը, ինչպես հաղորդում է Իրանի ռադիոն, «խորն ուսումնասիրություն կատարելուց հետո կփորձի գտնել այն արդյունավետ ուղիները, որոնք տարածաշրջանի էներգիայի աղբյուրները կկարողանան միջազգային շուկաներ հասցնել»: Գագաթաժողովի ավարտին Իրանի նախագահ Մոհամադ Խաթամին կարեւորել է կազմակերպության անդամ երկրների համագործակցությունը Կասպից իրավական կարգավիճակի հարցում, ավելացնելով, որ «Իրանը պատրաստ է տարածաշրջանի բոլոր երկրների հետ հավասար իրավունքներով շահագործել Կասպից բնական պաշարները»: ՏՀԿ-ի 5-րդ գագաթաժողովը, որն, ինչպես նշեցինք, տեղի էր ունեցել երկու տարի առաջ Ալմաթիում, մեռյալ կետից չկարողացավ շարժել Կասպից բաժանման շուրջ առկա խնդիրը: Նախագահ Խաթամին հայտարարեց, որ Թեհրանը շարունակում է Կասպից լիճ եւ ընդհանուր ժառանգություն համարել ափամերձ բոլոր 5 երկրների (Ռուսաստան, Ղազախստան, Իրան, Թուրքմենստան, Ադրբեջան) համար, չնայած մյուս 4 երկրները նախնական պայմանավորվածության են եկել Կասպիցը դելիմիտացիայի ենթարկելու:

Թեհրանը պնդում է, որ Կասպիցը լիճ է, եւ 1982 թ. ընդունված կոնվենցիան չի կարող վերաբերել լճերի կարգավիճակին: Այսինքն՝ Կասպիցը լիճ է, որը հավասարապես պատկանում է ափամերձ բոլոր երկրներին, եւ ցանկացած համաձայնագրի դեպքում պետք է հաշվի առնվեն այդ երկրների շահերն ու կարծիքները:

Կասպիցի ավազանում առկա նավթի եւ գազի պաշարներն Իրանի համար կարեւորվում են երկու պատճառներով. ա) այդ պաշարներից, որպես ափամերձ երկիր, Իրանն ունի իր մասնաբաժինը, բ) էներգակիրները համաշխարհային շուկա հանելու համար Իրանը համարվում է տարանցիկ, անվտանգ եւ տեղափոխման առումով էժան երկիր: Թեհրանը պնդում է, որ 1921 եւ 1940 թթ. ԽՍՀՄ-ի եւ Իրանի միջեւ կնքված Կասպիցը շահագործելու մասին պայմանագիրը շարունակում է մնալ ուժի մեջ, քանի որ ԽՍՀՄ-ի փլուզվելուց հետո ափամերձ նորանկախ երեք երկրների, Ռուսաստանի եւ Իրանի միջեւ նոր պայմանագիր չի կնքվել:

Կասպիցի իրավական կարգավիճակի շուրջ Իրանի առաջարկությունը հետեւյալն է. ա) լճի ջրերը, հատակը եւ ընդերքը կամ համարվում են ընդհանուր բոլոր հինգ երկրների համար, կամ եթե որեւէ երկիր ցանկանում է բաժանել, ապա այդ հարցը պետք է քննարկվի, բ) իրավական կարգավիճակի հարցում որոշում պետք է կայացվի բոլոր հինգ ափամերձ երկրների համաձայնությամբ, գ) Կասպիցը չռազմականացնելու խնդիրը համարվում է հինգ երկրների անվտանգության երաշխիքը, այսինքն Կասպից ջրերում անթույլատրելի է երրորդ երկրի ռազմական ներկայությունը:

Տեղեկացնենք, որ 1828 թ. կնքված Թուրքմենչայի պայմանագրով Կասպիցում ռազմական նավատորմ ունենալու իրավունք ուներ միայն Ռուսաստանը, հետագայում (1940 թ.) նման իրավունք վերապահվեց նաեւ Իրանին: Ինչպես վերջերս տեղեկացրել էր **«Ազգը»**, ս. թ. ապրիլին ԱՄՆ այցելած Ադրբեջանի ԱՄՆ պատվիրակությունը, որի կազմում էր նաեւ Խուդաթի սահմանապահ ջոկատի պետը, քննարկել է Ադրբեջանին ռազմական տեխնիկա, այդ թվում սահմանապահ ծովային ուժերին ժամանակակից ռազմանավեր տրամադրելու հարցը: Ծրագրվում է «Նիգովայա» սահմանապահ ուղեկալում հիմնել ամրակայված ռադիոլոկացիոն կայան, ինչպես նաեւ կազմավորել փոքրաթիվ այնպիսի ստորաբաժանում, որն իր կառուցվածքով նմանվելու է ԱՄՆ առափնյա պահպանության ստորաբաժանումներին:

Կասպիցի իրավական կարգավիճակի, ինչպես նաեւ այն չռազմականացնելու հարցում Իրանի եւ Ռուսաստանի տեսակետները լիովին համընկնում են: Եվ պատահական չէր, որ Թեհրանի գագաթաժողովում նախագահ Խաթամին առանձին ուշադրություն դարձրեց հենց Կասպիցի խնդրին ու ավազանի էներգակիրները միջազգային շուկա հասցնելու իրանական տարբերակին: Խողովակաշարերը Իրանով անցկացնելու ճանապարհի մասին խոսելը վաղ է, քանի դեռ ԱՄՆ-Իրան հարաբերությունները սառեցված են, դա գրեթե անիրականանալի է:

ՏՀԿ թեհրանյան գագաթաժողովի օրակարգում եղել է նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հարցը: Թե ինչպիսին է եղել կազմակերպության դիրքորոշումը, այս մասին իրանական ԶԼՄ-ները տեղեկություններ չեն տարածել:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԼՈՆԴՈՆ

Արմեն Սարգսյանն արժանացել է ընդունելության Եղիսաբեթ թագուհու մոտ

ԼՈՆԴՈՆ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես հաղորդվում է բարեկամության բրիտանա-հայկական խորհրդարանական խմբի տարածած մամլո հաղորդագրության մեջ, հունիսի 2-ին Մեծ Բրիտանիայում Հայաստանի նախկին դեսպան, ՀՀ նախկին վարչապետ Արմեն Սարգսյանն արժանացել է ընդունելության Նորին մեծություն Մեծ Բրիտանիայի թագուհի Եղիսաբեթ Երկրորդի մոտ: Տեւական զրույցի ընթացքում, որը կայացել է ջերմ եւ բարեկամական մթնոլորտում, Նորին մեծությունը բարձր է գնահատել Ա. Սարգսյանի գործունեությունը ի բարօրություն Հայաստանի եւ հայ ժողովրդի՝ հատկապես նշելով նրա գործունեությունը բարեկամության խորհրդարանական խմբի պատվավոր նախագահի պաշտոնում: Արմեն Սարգսյանն իր հերթին երախտագիտություն է հայտնել Նորին մեծությանը այդքան բարձր պատվի համար եւ հաստատել Հայաստան այցելության եւ քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակի տոնակատարությանը մասնակցության հրավերը: Պրն. Սարգսյանը Նորին մեծությանը նաեւ հրավիրել է այցելել «Տապանի գանձեր» ցուցահանդես, որը կբացվի 2001 թվականին Բրիտանական գրադարանում: Ընդունելության ավարտին Մեծ Բրիտանիայի թագուհին պրն. Սարգսյանին հուշանվեր է հանձնել: Անհրաժեշտ է նշել, որ որեւէ երկրի դեսպանի հետ, որն ավարտել է իր դիվանագիտական առաքելությունը Մեծ Բրիտանիայում, Նորին մեծության հրաժեշտի հանդիպումը պարտադիր չէ եւ չի նախատեսվում ընթացակարգով, այդ պատճառով դիվանագիտական շրջանները հակված են նման քայլը գնահատել որպես երախտագիտության արտահայտություն արգասաբեր գործունեության համար:

Պայթյուն Գրոզնիում

ՄՈՍԿՎԱ, 12 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Առնվազն երկու ռուս զինվորական է զոհվել, եւս մի քանի մարդ վիրավորվել Գրոզնիում ռուսական դաշնային ուժերի բլոկ-պոստի մոտ պատահած պայթյունի հետեւանքով: Համաձայն հաղորդումների, մեքենայում գտնվող մարդը պայթեցրել է իրեն այն պահին, երբ նրան են մոտեցել զինվորները փաստաթղթերն ստուգելու համար:

Սիրիայի վախճանված նախագահ Հաֆեզ Ասադին կփոխարինի որդին՝ Բաշար Ասադը

Սկիզբը էջ 1

Այսօր խիստ կարեւորվում է Ասադի իրավահաջորդի հարցը: Սիրիական ղեկավարությունն արդեն իսկ նախաձեռնել է մի շարք քայլեր: Հունիսի 10-ին նախագահի մահը հայտարարելուց հետո գումարվեց երկրի խորհրդարանի արտահերթ նիստ, որը միաձայն փոխեց սահմանադրության 83-րդ կետը: Ըստ այդմ, գահակալության համար նախատեսված տարիքային ցենզը 40-ից վերածվեց 34-ի: Դիտորդների կարծիքով, այս քայլը ճանապարհ է հարթելու հանգուցյալ նախագահի որդու՝ Բաշարի համար: Հունիսի 11-ին այս որոշումը վավերացրեց նախագահի պաշտոնակատար Աբդուլ-Հալիմ Խադդամը: Նույն օրը վերջինս 2 հրամանագիր ստորագրեց՝ գնդապետ Բաշարին գեներալի աստիճան շնորհելու եւ զինված ուժերի ընդհանուր հրամանատար նշանակելու մասին:

Դոկտոր Բաշար Հաֆեզ Ասադը ծնվել է 1965 թ.: Նա քաղաքական ասպարեզում ի հայտ եկավ 1994 թ., երբ ավտովթարից զոհվեց նրա մեծ եղբայր Բասելը, որը ժառանգելու էր հոր պաշտոնը: Այն ժամանակ Անգլիայում մասնագիտացող Բաշարը, ընդհատելով ակնաբուժական ուսումը, վերադարձավ Դամասկոս: Այս տարիներին նա ստանձնել էր չարաշահումների դեմ պայքարելու, ժամանակակից տեխնոլոգիաներ ներմուծելու, ինֆորմացիայի համակարգեր կիրառելու եւ, վերջապես, հարեւան Լիբանանի թղթածրարները: Միեւնույն ժամանակ, նա պաշտոնական մի քանի կարեւոր այցեր է կատարել արաբական մի շարք երկրներ եւ Ֆրանսիա: Այսպիսով, անկասկած է, որ շուտով արաբական աշխարհը համալրվելու է եւս մի երիտասարդ ղեկավարով՝ ի դեմս Բաշար Հաֆեզ Ասադի:

Հեյդար Ալիեւը Թեհրանում սրբագրեց արտգործնախարար Գուլիեւի սխալները

Սկիզբը էջ 1

Իրանի նախագահ Մոհամադ Խաթամին Ալիեւի հետ հանդիպման ընթացքում ասել է, թե «իր երկրի ռազմավարական քաղաքականությունը հիմնված է տարածաշրջանում հարեւան երկրների հետ լարվածության թուլացման վրա»: Կարեւորելով երկու մահմեդական երկրների հարաբերությունները, նախագահ Խաթամին նշել է, որ ցանկանում է տեսնել «կայուն եւ առաջադեմ Ադրբեջան»: Հեյդար Ալիեւն անդրադարձել է երկու երկրների պատմամշակութային կապերին, շեշտելով, թե «կան անձինք, որոնք խանգարում են իրենց հարաբերությունների ամրապնդմանը, սակայն իշխանությունների եւ ժողովուրդների բարի կամքով ու ցանկությամբ դրանք կբարգավաճեն»:

Անշուշտ, Ալիեւը «խանգարող անձանց» շարքում առաջինը նկատի ունի Մանիր Ջավադովին, որը 1995 թ. անհաջող մահափորձ կատարելուց հետո փախավ Ավստրիա, ապա մի քանի տարի անց հաստատվեց Թավրիզում: Ջավադովը հաճախ է քննադատում Ալիեւի հատկապես արտաքին քաղաքականությունը՝ նրան մեղադրելով ԱՄՆ-ի եւ սիոնիստական Իսրայելի հետ ջերմ հարաբերությունների հաստատման, ինչպես նաեւ տարածաշրջանում Ռուսաստանի շահերը հաշվի չառնելու համար:

Ադրբեջանը ժամանակ առ ժամանակ Թեհրանին հիշեցնում է «Իրանի հյուսիսային շրջաններում բնակվող շուրջ 20 մլն ադրբեջանցիների իրավունքների ոտնահարման աղաղակող փաստերը», դա արտահայտելով հիմնականում ընդդիմադիր գործիչների շուրթերով: Այս անգամ «խոսնակի» դերը Ադրբեջանի նախկին նախագահ Էլչիբեյի փոխարեն կատարեց Ազգային ճակատի արտաքին հարցերի գծով փոխնախագահ Ազիմ Մոլազադեն: Նախագահ Ալիեւի Թեհրան այցելության նախօրեին Մոլազադեն «Զերկալո» թերթին տված հարցազրույցում ասում է, թե «Իրանը տնտեսապես աջակցում է Հայաստանի ագրեսիան Ադրբեջանի դեմ»: Մինչ այդ, Թեհրանին զայրացրել էր Ադրբեջանի արտգործնախարար Վիլայաթ Գուլիեւը, հիշեցնելով «Իրանում բնակվող ադրբեջանցիների իրավունքների ոտնահարման փաստերը»: Իրանի փոխարտգործնախարար Սարմադիի վերջերս Բաքու այցելության նախօրեին պաշտոնական Բաքվի տարածած հաղորդագրության մեջ նշել էր, որ «Գուլիեւի հայտարարության ոգին սխալ է մեկնաբանվել», այնուամենայնիվ Հեյդար Ալիեւը չխուսափեց հենց Թեհրանում սրբագրել իր արտգործնախարարի սխալները: Մեհրաբադ օդակայանում պատասխանելով պարսիկ լրագրողի հարցին, թե արդյոք Ադրբեջանը Իրանի իշխանությունների հետ հանդիպումների ընթացքում պատրաստվո՞ւմ է բարձրացնել երկրի հյուսիսում բնակվող ադրբեջանցիների իրավունքների ոտնահարման փաստերը, Ալիեւն ասում է. «Նման խոսակցությունները պրովոկացիոն են: Իրանում ապրում են մի քանի անգամ ավելի ադրբեջանցիներ, քան Ադրբեջանում, որոնք զբաղեցնում են բարձր պաշտոններ, Մեջլիսի պատգամավորներ են: Նրանք մեզանից լավ գիտեն, թե արդյոք ոտնահարվո՞ւմ են իրենց իրավունքները: Ադրբեջանն իրավունք չունի խառնվելու օտար պետությունների, այդ թվում Իրանի ներքին խնդիրներին: Այս հարցը Իրանի պաշտոնյաների հետ հանդիպումների օրակարգում չի լինելու: Ադրբեջանն ունի իր ներքին խնդիրները, որոնց լուծման մասին պետք է մտածել»:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Կարոտի կենսախինդ ժպիտը

Գրիգոր Շենյանի «Մայթերու վրայ» պատմվածքների ժողովածուի առթիվ

Զարմանալի մի հատկություն ունի կարոտը, նրա ճամփով անցած ամեն մի հույզը եւ հուշը ազնվանում եւ նույնիսկ վեհանում է, իսկ երբեմն գունավորվում դրախտային երանգներով: Այս երեւույթը քաջ ծանոթ է քսաներորդ դարի հայ գրականության մի շարք փառահեղ անունների երկերից: Գրականագետները նույնիսկ անուն են դրել. «կարոտի գրականություն»:

Այս որակման տակ է Համաստեղն իր «Գյուղ» եւ «Անծրեւ» ժողովածուներով, Վազգեն Շուշանյանն իր «Ճերմակ Վարսենիկը» եւ «Երբ օրերը գեղեցիկ չեն» վեպերով, Հակոբ Մնձուրին՝ իր բնաշխարհի բարքերն ու մարդկանց ներկայացնող պատմվածքներով, Ակսել Բակունցը՝ ժամանակի մեջ անցած-գնացած Կյորեսը՝ արեւելահայ արձակի համար անսպասելի կարոտախոսով պահպանել փորձող գեղարվեստական հուշապատումով...

Անվերադարձ հեռացած անցյալը եւ կորուսյալ եզերքն այս գործերում ներկայացվում է որպես անդորր մի աշխարհ՝ հովվերգական գույներով, ասես բուռն ու խժդժություններ չեն եղել Շուշանյանի Թեքիրտաղում, Համաստեղի Խարբերդում, Հակոբ Մնձուրու աշխարհում:

Ավելի ուշ, Ալեքսանդրեթի սանջակի պարպումից հետո «կարոտի գրականության» մի նոր ալիք եկավ, իր հետ բերելով Եդվարդ Պոյաճյանին, իսկ որոշ ժամանակ անց՝ Պողոս Գուբեյանին եւ Պետրոս Հաճյանին...

Սակայն, ավաղ, կորուսյան աղետը 20-րդ դարում մշտապես պիտի հետապնդեր մեզ: Ալեքսանդրեթի հայության ծանր վերքը դեռ կարգին չբուժված՝ պիտի հաջորդեր 70-ականներին ծայր առած լիբանանյան պատերազմը, որը դարձյալ հեռացումի եւ կարոտի այլ ալիք բերեց: Պատերազմի ավարտից հետո, ճիշտ է, հայության մի հոծ զանգված մնաց Լիբանանում, սակայն անվերադարձ կորավ նախկին Բեյրութն իր անկրկնելի մթնոլորտով, իր գունագեղ տիպերով ու անձնավորություններով... Այս ամենը, անշուշտ, պիտի գնար-անհետանար իր խաղաղ, բնական ընթացքով (ո՞վ կարող է կռվել ամենակուլ ժամանակի դեմ), աննկատ... Մինչդեռ պատերազմը բիրտորեն, դանակի պես Լիբանանի անցյալը կտրեց ներկայից, ստեղծելով մի նոր առիթ «կարոտի գրականության» համար: Անվերադարձ կորած այդ աշխարհն է ներկայացվում Լոս Անջելեսում լույս տեսնող «Նոր կեանք» թերթի խմբագիր Գրիգոր Շենյանի պատմվածքներում: Այս գիրքը եւս «կարոտի գրականության» մեզ ծանոթ օրինաչափություններով ստեղծված մի գրականություն է: Սակայն իր նախորդների եւ ժամանակակիցների հետ ընդհանրությամբ հանդերձ, նրա պատմվածքները մի տպավորիչ յուրահատկություն ունեն. կյանքի գրեթե բոլոր իրադրությունները կամ մարդկային տարբեր նկարագիրները մշտապես մատուցված են նուրբ հումորով եւ կենսախինդ ժպիտով:

Ըստ որում, այդ ժպիտը գրողն ասես չի պարտադրում մեզ, այն ծնված է ընթերցողի շուրթերին ակամայից, անքննադատ... Ինքը՝ գրողը կարծես անկողմնակալ դիտող է, անաչառ քրոնիկագիր, կարծես քաշված է մի կողմ... Տեղ-տեղ թվում է նույնիսկ, թե մենք նրա հետ հավասարաչափ ականատեսն ենք նկարագրված անցքերի եւ նրանց մասնակից եզակի անձանց: Ինքը՝ գրողը, պատմողը, վերհիշողը, ասես անհետանում է հուշի առարկա անցյալից, ինքնակամ հայտնվում գրական «տեքստից դուրս»:

Տարօրինակ մի երեւույթ է սա, եթե հաշվի առնենք Գր. Շենյանի խոսք ինքնատիպ ոճը, պատումի յուրահատուկ եղանակը: Նրա արձակը դժվար է շփոթել մեկ ուրիշի հետ, հեղինակային դրոշմն անմիջապես աչքի է ընկնում: Չասած արդեն նրա հերոսների բեյրության խոսվածքի մասին, թեկուզ թուրքերեն բառերով լեցուն, բայց հյութեղ մի լեզու, որը խոսակցական արեւմտահայերենի մի նոր վիճակ է ներկայացնում՝ համեմատած այն պոլսահայերենի կամ գավառահայերենի հետ, որոնք մեզ ծանոթ են գերազանցապես Զոհրապի, Երուխանի, Ռ. Սեւակի, Թլկատինցու եւ այլոց արձակից:

Գր. Շենյանը՝ ընթերցողին անմիջապես նկարագրվող իրականության ականատեսը դարձնելու այս մոգական կարողությամբ հիշեցնում է անցյալի հեքիաթասացների (անհետացած աշխարհի նկարչագեղ անձնավորությունները), որոնց գոյությունը, ինչպես ճիշտ նկատել է գրողը, մահացու հարված հասցրին ձայնասփյուռը եւ հեռատեսիլը: Նրանք եւս անվերադարձ հեռացած աշխարհների մասին էին պատմում, բորբոքելով ունկնդիրների երեւակայությունը, ներքաշելով նրանց հրաշապատում իրադարձությունների մեջ:

Ժողովրդական բանահյուսությունն անհեղինակ լինելով, միաժամանակ հավաքական հեղինակություն ուներ՝ ժողովուրդը: Սակայն ժողովրդական բանահյուսությունը դասական կամ հեղինակային գրականության պես փակ եւ ավարտուն տեքստ չէ, ուր ոչ միայն նախադասության կամ բառի, այլեւ մեկ տառակետի անհիմն տեղափոխությունն ուղղակի կամ փոխաբերական իմաստով կարող է հանցանք համարվել: Հեքիաթի տեքստը «բաց» է, ուստի ոչ միայն հեքիաթասացը, այլեւ ունկնդիրը կարծես դառնում են պատմվող տեքստի համահեղինակները: Սա ժառանգության ստացման-փոխանցման երեւույթն է, քանզի փոխանցողը, թեկուզ աննշան, սակայն որպես կանոն իր հետքն է թողնում ավանդության վրա:

Գր. Շենյանի պատմվածքներն էլ ընթերցողին կարծես նաեւ ունկնդիր են դարձնում, մենք ոչ միայն տեսնում, այլեւ կարծես լսում ենք, ուստի հնուց անտի եկող չգրված օրենքի համաձայն, ասես պարտավորվում ենք ոչ միայն ստանձնել հուշ-հեքիաթը, այլեւ փոխանցել եկող սերունդներին: Ի դեպ, ինքը՝ Գր. Շենյանը մեզ օգնեց բացատրելու այս մոգության գաղտնիքը, նա այդպիսի մի հերոս ունի «Հեքիաթասաց Մանուկ աղան» պատմվածքում, ուր ակնհայտորեն երեւում է հեղինակի եւ իր հերոսի ներքին հարազատությունը: Ճիշտ է, մեկը բանավոր խոսքի վարպետ է, մյուսը՝ գրավոր, սակայն երկուսն էլ՝ առավել կամ նվազ, մոտիկ են ժողովրդական գեղարվեստական ավանդույթների միեւնույն ակունքին, երկուսն էլ անհետացող աշխարհի ասքն են հյուսում:

Անցյալին ուղղված գրողի հայացքը մեկ այլ զարմանալի հատկություն ունի: Թվում է, թե նրա գրքում չարի եւ բարու, դրականի եւ բացասականի սահմանագծերը տարտամ են, իսկ երբեմն ջնջված: Սա չի նշանակում, թե գրողն Աստծուն չի զանազանում սատանայից: Այս պարագայում դարձյալ գործել է «կարոտի գրականության» բնորոշ օրինաչափությունը, անհետացած իրականության մասին խոսել լավ կամ ոչինչ: Ահա ինչու անգամ արկածախնդիր, շահատեր կամ գծուծ հերոսներին ներկայացնելիս գրողը բարոյախոսի կամ պախարակողի կեցվածք չի ընդունում, այլ պարզապես պատմում է: Ավելին, այն կերպարները, որոնք դասական գրականության խստաշունչ բարոյականի տեսանկյունից դիտված պիտի գնահատվեին որպես բացասական, Գր. Շենյանի պատմվածքներում նույնիսկ անբացատրելի հմայք են ստանում: Օրինակ՝ էսկեր Միսակը համանուն պատմվածքից. հյութեղ, հմայիչ, ժողովրդական ավանդավեպի հերոսներ հիշեցնող մի կերպար: Արդարություն սահմանելու իր միջոցները երբեմն-երբեմն կասկածելի են, եթե ոչ խոտելի: Սակայն չգիտես ինչու համակրանքով ես լցվում այդ կերպարի հանդեպ: Կամ մեկ ուրիշ, ավելի գունագեղ մի կերպար՝ գեփիքըն Ժերար Դիլանյանը: Կատարյալ արկածախնդիր, խաբեբա, դրամաշորթ, վարպետ մի սրիկա... Սակայն բացասական եւ անշուշտ դատապարտելի այս կերպարից առաջացող մի հմայք է արտածվում: Անգամ կարող ենք ասել, թե նա ավելի համակրելի է, քան իր ճարտիկ խաբեբայությունների զոհերը:

Ինչպե՞ս հասկանալ այս տարօրինակ, եթե ոչ արտառոց խաբկանքը, ինչպես է պատահում, որ արկածախնդիր գեփիքըն եւ նրա նմանները պախարակվելու փոխարեն արժանանում են մեր անթաքույց համակրանքին:

Կարծում ենք, այդ պերսոնաժները սովորական խաբեբաներ չեն: Կարելի է նույնիսկ ասել, որ նրանք արտիստ են, արվեստագետներ: Նրանց յուրաքանչյուր արկածը տաղանդավոր մի բեմադրություն է, վարպետ միզանսցեն, որտեղ մանրակրկիտ հաշվարկված է ամեն ինչ: Մենք հանդիսատեսն ենք դառնում այդ հրապուրիչ ներկայացման, եւ քանի որ «դերակատարը» խիստ տաղանդավոր է, ապա ուրսանց ծափահարում ենք:

Պե՞տք է արդյոք հիշեցնել, որ այդ հոյակապ կերպարների համար հմայված ծափերն ամբողջությամբ հասցեագրվում են «ներկայացման» կուլիսներում կանգնած հեղինակին՝ Գրիգոր Շենյանին:

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԹՈՓՉՅԱՆ

Գլենդել, մայիս, 2000 թ.

ՄՈՆՐԵԱԼ

Երեկո՝ «Ցեղասպանության հանրագիտարանի» աշխատակիցների մասնակցությամբ

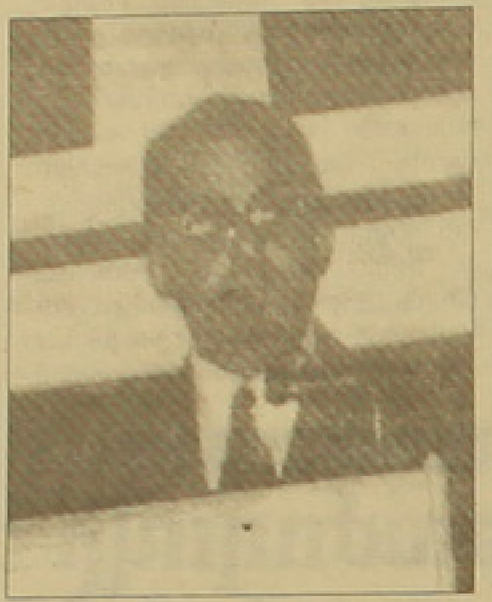

Դոկտոր Ռուբեն Ադալյան

Պրոֆեսոր Քըրք Ջոնասըն

Մոնրեալի ՀԲԸՄ-ի վարչության եւ մի շարք այլ հաստատությունների կազմակերպությամբ բարեգործական միության ճեմասրահում տեղի է ունեցել Մեծ եղեռնի 85-ամյակին նվիրված դասախոսությունների երեկո, որին որպես գլխավոր բանախոսներ հրավիրվել են վերջերս Ս. Նահանգներում պրոֆ. Չառնիի նախաձեռնությամբ հրատարակված «Ցեղասպանության հանրագիտարանի» երկու աշխատակիցներ դոկտ. Քըրք Ջոնսոնը եւ դոկտ. Ռուբեն Ադալյանը: Կանադայում ՀՀ դեսպանության հովանավորությամբ անցկացվող հուշատոնին ներկա են եղել Կանադայում ՀՀ գործերի հավատարմատար Վալերի Մկրտումյանը, Կանադայի միջկառավարական նախարար Ստեֆան Դիոնը, կոնգրեսական Շրլի Մահեոն, Քեբեքի խորհրդարանի անդամ Իվան Բորդլոն, Մոնրեալի եւ Սեն Լորանի քաղաքապետությունների ներկայացուցիչներ, հոգեւոր հայրեր, կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ եւ մեծ թվով մոնրեալահայեր, հաղորդում է «Ապագայ» շաբաթաթերթն իր մայիսի 22-ի համարում:

Կանադայի եւ Հայաստանի քայլերգերից հետո, Վիգեն Ադդարյանն անգլերեն եւ ֆրանսերեն հանդիսավոր ներկայացրել է օրվա խորհուրդը եւ բեմ հրավիրել Քոնքորդիա համալսարանի ցեղասպանության եւ մարդկային իրավունքների գիտության բաժնի հիմնադիր, բազմաթիվ գրքերի հեղինակ դոկտ., պրոֆեսոր Ջոնասոնին, որը խոսել է հանրագիտարանի հրատարակության կարեւորության մասին՝ շեշտելով նրա մնայուն արժեքը եւ ավելի լայն հասարակության կողմից օգտագործվելու առավելությունը՝ համեմատած, ասենք, պետական արխիվների հետ, որոնք ոչ բոլորին են մատչելի: Այնուհետեւ ելույթ է ունեցել Հայկական համագումարի «Անի» ազգային հարցերի ինստիտուտի տնօրեն, «Ցեղասպանության հանրագիտարանի» օժանդակ խմբագիր դոկտ. Ռուբեն Ադալյանը, որը հստակորեն շեշտել է, որ ցեղասպանության ճանաչումը դեռ բավարար չէ, այն պետք է ուղեկցվի նաեւ հաստատմամբ (affirmation), որի ուղղությամբ «Անին» շարունակելու է իր բազմաբնույթ աշխատանքները:

Հ. Օ.

ՔՐԻՍՏՈՆԵՈՒԹՅՈՒՆ-1700

Երգչախմբային արվեստի փառատոն Գյումրիում

Գյումրիի Ա. Բրուտյանի անվան արվեստի միջնակարգ դպրոցի դահլիճում անցկացվեց երգչախմբային արվեստի մարզային փառատոն՝ նվիրված քրիստոնեությունը Հայաստանում պետական կրոն հռչակելու 1700-ամյակին: Մարզային մշակույթի բաժնի կողմից արդեն երրորդ տարին կազմակերպվող մրցույթ-փառատոնին, որին ներկա էին նաեւ մարզի ղեկավար աշխարհիկ եւ հոգեւոր այրերը, մասնակցում էին Գյումրիի, Ախուրյանի, Արթիկի, Մարալիկի արվեստի եւ երաժշտական դպրոցների երգչախմբեր ու մենակատարներ, ինչպես նաեւ Գյումրիի փողային նվագախումբը: Նրանց կատարումներով հնչեցին Կոմիտասի, Եկմալյանի, Շնորհալու, Գունոյի խմբերգային ստեղծագործություններից: Մրցույթում աչքի ընկած եւ հաղթող կոլեկտիվներին, կատարողներին հանձնվեցին համապատասխան դրամական եւ այլ մրցանակներ: Առանձին մրցանակ էր սահմանվել եւ շնորհվեց հոգեւոր երգի լավագույն կատարման համար:

Գ. Մ.

Հավերժական կանչ

Խաչիկ Դաշտենց՝ արձակագիր, թարգմանիչ, ում մասին դեռ գրվելու է: Չի կարող չգրվել, որովհետեւ Խաչիկ Դաշտենցը հետագիծ է թողել ազգային գեղարվեստական գրականության եւ թարգմանության պատմության էջերում: Նրա անունը կապված է Շեքսպիրի հետ. մեկուկես տասնյակից ավելի թարգմանությունները հռչակեցին նրան: Այսօր Դաշտենցը 90 տարեկան կլիներ: Ինչպիսի՞ն կլիներ նրա գիրքն այսօր, կունենա՞ր այն շնորհալից ուժն ու թափը, որը միանգամից, առանց պայմանականության մեր գրականություն բերեց նրա «Ռանչպարների կանչը»: Անպայման կունենար, որովհետեւ դա իր արյան մեջ է նստած, այլ կերպ չէր լինի:

Հայաստանի ազգային գրադարանը Խաչիկ Դաշտենցի ծննդյան 90-ամյակին նվիրված ցուցադրություն էր կազմակերպել: Ցուցադրված էին Դաշտենցի ստեղծագործությունները, նաեւ թարգմանություններն ու նրա մասին հոդվածներ: Կային նաեւ լուսանկարներ՝ Դաշտենցը ընկերների հետ, ընտանիքում: (Գրողն ընկերություն է արել նաեւ ոչ ոքի չվստահող Շիրազի հետ):

Ինչո՞ւմ էր Դաշտենցի մեծությունը, չէ՞ որ որպես գրական մեծություն նա եզակի չէր այդ ժամանակ: Նրա մեծությունն անկեղծության, համարձակության, ազատության մեջ էր: Այդ փոքրամարմին մարդու մեջ այնքան համարձակություն կար, որ խորհրդային տարիներին առաջինը խոսեց ցեղասպանության մասին՝ ընթերցողի սեղանին դնելով «Խոդեդանը»: Նա այն գրողներից էր, ովքեր հավատում են իրենց հերոսներին ու անչափ սիրում: «Խ. Դաշտենցը մեր էպիկական շարքի առաջին գրի առնողն է: «Ռանչպարների կանչը» բարձրակետն է ոչ միայն Դաշտենցի գրականության: Այն էպոս է, վիպասանք: Դաշտենցը ժամանակի մեջ չմեռնող մարդ էր», ասաց Դավիթ Հովհաննեսը: Ըստ Սամսոն Գրիգորյանի խոսքերով, Դաշտենցը խորհրդահայ գրականության մնայուն դեմքերից է, «Ռանչպարների կանչով» առաջին անգամ տրվեց անուններ: Նա ուներ համարձակություն, բայց նաեւ խելք: Դաշտենցը եզակի էր թարգմանության մեջ, բարձր որակի հասցրեց թարգմանական արվեստը»: Նշենք նաեւ, որ Խաչիկ Դաշտենցն է շահագրգռված եղել Խենթի գերեզմանը Ս. Գայանե վանքի բակ տեղափոխելու համար: Դաշտենցը նաեւ կանխատեսող էր, նա իր «Ռանչպարների կանչով» կանխատեսը եղավ հայ ազատագրական պայքարի նոր էտապի:

ԷԼՄԻՐԱ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Հայկական նոր էջ ինտերնետում

Օրերս ՀՀ մշակույթի նախարարության ցուցասրահում տեղի ունեցավ շնորհանդես՝ նվիրված Մշակույթի զարգացման հիմնադրամի ինտերնետ ցանցում նոր էջի բացմանը: Հիմնադրամի նախաձեռնությամբ նորաբաց էջում հիմնականում ներկայացվում են կիրառական արվեստի աշխատանքներ: Նորակազմ կատալոգը պարունակում է հայ նկարիչների գործերը: Նպատակն է արտերկրում իրականացնել այս աշխատանքների վաճառքը, կազմակերպել ցուցահանդեսներ (որով կզբաղվի հիմնադրամի ամերիկյան մասնաճյուղը): Նախաձեռնությունն անվճար է, կատարվում է հիմնականում Մշակույթի զարգացման բարեգործական հիմնադրամի ֆոնդի հաշվին:

Դաշնակահարուհի Նարե Կարոյանի մենահամերգը

«Հայաստանի ժառանգություն, երիտասարդ տաղանդներ» դաշնակահարների ազգային առաջին մրցույթի դափնեկիր Նարե Կարոյանը կրկին հիացրեց իր հանդիսատեսին: «Արամ Խաչատրյան» թանգարանի համերգասրահում տեղի ունեցավ նրա մենահամերգը: Այն կազմակերպել էին ՀՀ մշակույթի նախարարությունը եւ Մշակույթի զարգացման բարեգործական հիմնադրամը: Ծրագրում հնչեցին Ի. Ս. Բախի «Անգլիական սյուիտ», Վ. Ա. Մոցարտի «Սոնատ», Պագանինիի «Լիստ-էտյուդ», Ֆ. Լիստի «Թզուկների շուրջպարը» համերգային էտյուդը, Ռ. Շումանի «Թիթեռնիկներ» ստեղծագործությունները: Հայտնի եւ սիրված կոմպոզիտորների ստեղծագործությունները Նարե Կարոյանի կատարմամբ բավականություն պատճառեցին ունկնդիրներին:

ԱՐՄԵՆ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

ՖՈՒՏԲՈԼ

Առաջնությունը մեկնարկեց

EURO 2000

Շաբաթ օրը՝ հունիսի 10-ին, տեղի ունեցավ Եվրոպայի 11-րդ առաջնության հանդիսավոր բացումը։ Բրյուսելի «Բոդուեն թագավոր» մարզադաշտում հավաքված 50 հազար հանդիսականներն ու մի քանի հարյուր մլն հեռուստադիտողներն ականատես եղան գեղեցիկ, ինքնատիպ արարողության։ Մարզադաշտի տրիբունաներում էին տարբեր երկրների ղեկավարներ՝ Բելգիայի Բոդուեն թագավորի գլխավորությամբ, ՖԻՖԱ-ի եւ ՈՒԵՖԱ-ի պաշտոնատարներ։

Բելգիա-Շվեդիա՝ 2-1 (1-0)։ Բրյուսել, «Բոդուեն թագավոր» մարզադաշտ, 50 հազար հանդիսական։ 10 հունիսի։ Մրցավար՝ Մարկուս Մերկ (Գերմանիա)։ Գոլերը խփեցին Բարտ Գորը (43'), Էմիլ Մպենզան (46'), Բելգիա, Յոհան Մյալբյուն (53')՝ Շվեդիա։

Գլխավոր մրցավար, կայզերսլաուտերնցի 38-ամյա ատամնատեխնիկ Մերկի սուլիչն ազդարարեց առաջնության սկիզբը։ Մեկնարկում թիմերը մի տեսակ կաշկանդված էին, իսկ առաջինը սթափվեցին շվեդները։ Նրանք մի քանի գրոհ կազմակերպեցին՝ լրջորեն անհանգստացնելով մրցակցի դարպասապահին։ Բելգիացիներն աստիճանաբար կարողացան հավասարեցնել խաղը ու հաճախ սուր հակագրոհների դիմել։ Առաջին խաղակեսի վերջում հաշիվը բացվեց։ Բելգիացի Գորը, օգտվելով շվեդ պաշտպանի սխալից, մոտ տարածությունից գրավեց մրցակիցների դարպասը։ Խաղը նոր էր վերսկսվել, երբ բելգիացիները նոր հաջողության հասան։ Նրանց սեւամորթ հարձակվող Մպենզան, ստանալով խաղընկերոջ հաշվենկատ փոխանցումը, տուգանային հրապարակի գծի վրայից ճշգրիտ հարվածով կրկնապատկեց հաշիվը։ Եվս 6 րոպե անց շվեդները կրճատեցին հաշվի տարբերությունը. բելգիացիների դարպասապահ Ֆիլիպ դե Վիլդեն անհաջողակ խաղաց, եւ շվեդ Մյալբյուն, տիրելով գնդակին, այն անարգել ուղարկեց դարպասը՝ 2-1։ Ավելացնենք, որ խաղավարտից 10 րոպե առաջ, ստանալով երկրորդ դեղին քարտը, դաշտից հեռացվեց Շվեդիայի հավաքականի ավագ Պատրիկ Անդերսոնը։

Իտալիա-Թուրքիա՝ 2-1 (0-0)։ Առնեմ, «Գելրեդոմ» մարզադաշտ, 30 հազար հանդիսական։ 11 հունիսի։ Մրցավար՝ Հյու Դալլաս (Շոտլանդիա)։ Գոլերը խփեցին Անտոնիո Կոնտեն (52'), Ֆիլիպո Ինձագին (70', 11 մ)՝ Իտալիա, Օկան Բուրուկը (61')՝ Թուրքիա։

Հաշիվը բոլորովին չի արտահայտում ուժերի հարաբերությունը։ Իտալացիները մեծ առավելություն ունեին եւ մի քանի անգամ եւս կարող էին գրավել թուրքերի դարպասը։ Բայց ամեն անգամ մի քիչ պակասում էր դիպուկությունը։ Ինչեւէ, ինչպես խաղից հետո նշեց Իտալիայի հավաքականի գլխավոր մարզիչ Դինո Ձոֆը, իրենք գոհ են՝ «Կարեւորը հաղթելն է»։ Հաշիվը բացեց իտալացի Կոնտեն՝ շրջադարձ հարվածով գնդակն ուղարկելով մրցակցի դարպասը։ Ի դեպ, առայժմ այս գոլը ամենագեղեցիկն է համարվում առաջնությունում։ 9 րոպե անց հաջողության հասան թուրքերը. տուգանայինի խաղարկումից հետո Օկան Բուրուկը գլխի հարվածով հավասարեցրեց հաշիվը։ Եվս 9 րոպե անց Ֆիլիպո Ինձագին վերջակետ դրեց։ Նրան մրցակցի պաշտպաններն իրենց տուգանային հրապարակում վայր գցեցին, եւ հենց ինքն էլ իրացրեց 11 մ տուգանային հարվածը։

Հոլանդիա-Չեխիա՝ 1-0 (0-0)։ Ամստերդամ, «Արենա» մարզադաշտ, 51 հազար հանդիսական։ 11 հունիսի։ Մրցավար՝ Պիերլուիջի Կոլինա (Իտալիա)։ Գոլը խփեց Ֆրանկ դե Բուրը (89')՝ Հոլանդիա։

Հանդիպման առաջին կեսը հաստատեց այն կարծիքը, որ Հոլանդիայի հավաքականն այս առաջնության հաղթողի հիմնական թեկնածուներից է։ Նրա ֆուտբոլիստները մեծ առավելություն ունեին մրցակցի նկատմամբ, բայց ոչ մի կերպ հաջողության հասնել չկարողացան։ Երկրորդ խաղակեսում պատկերը փոխվեց. չեխերն անցան ակտիվ գործողությունների եւ մի քանի անգամ շատ մոտ էին հոլանդացիների դարպասը գրավելուն։ Ընդհանուր առմամբ՝ արդարացի կլիներ հանդիպման ոչ-ոքի արդյունքը, բայց խաղավերջում տեղի ունեցավ անսպասելին։ Մրցավար Կոլինան համարեց, որ Ռոնալդ դե Բուրի հետ պայքարում չեխերի ավագ Իրժի Նեմեցը խախտել է կանոնները, եւ 11 մ տուգանային հարված նշանակեց։ Հոլանդիայի հավաքականի ավագ Ֆրանկ դե Բուրը հստակորեն իրացրեց հարվածը։ Սա չեխերի միակ անհաջողությունը չէր։ Իտալացի մրցավարը ավելացված րոպեների ընթացքում կարմիր քարտ ցույց տվեց պահեստայինների նստարանին գտնվող Ռադոսլավ Լատալին, որը 20 րոպե առաջ փոխարինվել էր, իսկ այժմ շատ բուռն էր արտահայտում իր վերաբերմունքը խաղադաշտի իրադարձությունների եւ, հավանաբար, նաեւ մրցավարի որոշումների նկատմամբ։

Ֆրանսիա-Դանիա՝ 3-0 (1-0)։ Բրյուգե, «Յան Բրեյդել» մարզադաշտ, 30 հազար հանդիսական։ 11 հունիսի։ Մրցավար՝ Գյունտեր Բենկո (Ավստրիա)։ Գոլերը խփեցին Լորան Բլանը (16'), Թիերի Անրին (64'), Սիլվեն Վիլտորը (90')՝ Ֆրանսիա։

Հաջողության հասավ առաջնության եւս մեկ ֆավորիտ՝ Ֆրանսիայի ընտրանին։ Աշխարհի չեմպիոնները մրցակիցներին գերազանցում էին եւ օրինաչափ հաղթանակ տարան։ Թիմի կիսապաշտպաններն ու հարձակվողները բավականին շարժուն էին ու մի շարք գոլային հնարավորություններ ունեցան, որոնցից օգտագործեցին երեքը։ Գրոհներից մեկի ժամանակ դանիացիների հանրահայտ դարպասապահ Պետեր Շմայխելը ետ մղեց Նիկոլա Անելկայի հարվածը, բայց վրա հասած Լորան Բլանը գնդակն ուղարկեց դարպասը։ Երկրորդ խաղակեսից 20 րոպե էր անցել, երբ փայլեց Թիերի Անրին։ Ստանալով Զինեդին Զիդանի փոխանցումը խաղադաշտի կենտրոնում՝ նա ձախ եզրով մոտ 50 մետր սլացավ առաջ ու գեղեցիկ հարվածով հաշիվը կրկնապատկեց։ Իսկ վերջին րոպեին Սիլվեն Վիլտորը խփեց 3-րդ գնդակը։

Ռ. Ա.

ԽԱՉԲԱՌ

Ուղղահայաց

1. «Բարդի իմ, կարմիր գլխաշորով» պատմվածքի հեղինակը։ 2. Քաղաք Ռուսաստանում։ 3. Ձյունախառը մրրիկ։ 4. Բնածին, բնությունից տրված։ 5. Անպտուղ, ամուլ։ 6. Այս առարկան կիրառվում է իբրեւ պարզագույն անտենա։ 9. Արձակ կամ չափածո ոչ մեծ այլաբանական ստեղծագործություն։ 10. Արագիլների ընտանիքի ծանրամարմին թռչուն։ 12. Հենց, ... 17. Իտալական եւ միջազգային բանվորական շարժման կին գործիչ։ 18. Գյուղացու աշխատանքային երգերից։ 19. Ավստրալիայի մայրաքաղաքը։ 21. Ռուսական հեղափոխական առաջին թերթը։ 25. Քաղաք Ռուսաստանի Կրասնոյարսկի երկրամասում։ 26. Սուսերի տեսակ։ 28. Հռոմեական կայսր (մ.թ.ա. 42-մ.թ.ա. 37)։ 30. Մանր դրամական միավոր։ 32. «Ոսկե քաղաքը» հանրահայտ հեքիաթի գլխավոր հերոսը։ 33. Միապաղաղ, նույնահունչ... 34. Չինական կղզի։ 39. Աղյուս։ 41. Ժամանակի միավոր։

Հորիզոնական

7. Գեղարդի նախկին անվանումը։ 8. Հին հույն ճանապարհորդ Քսենոփոնի պատմահուշագրական երկը։ 9. Բառ, որի վերջից երբ ավելացնենք ո տառը կդառնա հայ ֆիդայու անուն։ 11. Սիրտը մաշող հոգեկան զգացմունք, նաեւ տարփանք։ 13. Փափազյանն իր հերոսին այս բառով է անվանել։ 14. ԱՊՀ պետություն։ 15. Հավազգի թռչուն։ 16. Պեղնախտ հիվանդությունն առաջինը նկարագրող բժիշկ։ 20. Գոմաղբ, ... 22. Լեռնագագաթ Ալպերում։ 23. Քաղաք Լեհաստանում։ 24. Սեւ գույնի փայտ ունեցող արեւադարձային ծառ։ 27. Քաղաք Ավստրալիայում։ 29. Թիթեռնածաղկավորների ընտանիքի մեղրատու ծառ։ 31. Բնության մեջ ամենուրեք տարածված ամինաթթու։ 35. Թվական։ 36. Պետություն Եվրոպայում։ 37. Արաքի հին անվանումը։ 38. Դատարկ աման։ 40. Ձիերի վազք։ 42. Լենինականում ապրած հայտնի նկարիչ։ 43. Աշխարհահռչակ շախմատիստ։

Կազմեց Է. ԱՎԵՏԻՍՅԱՆԸ

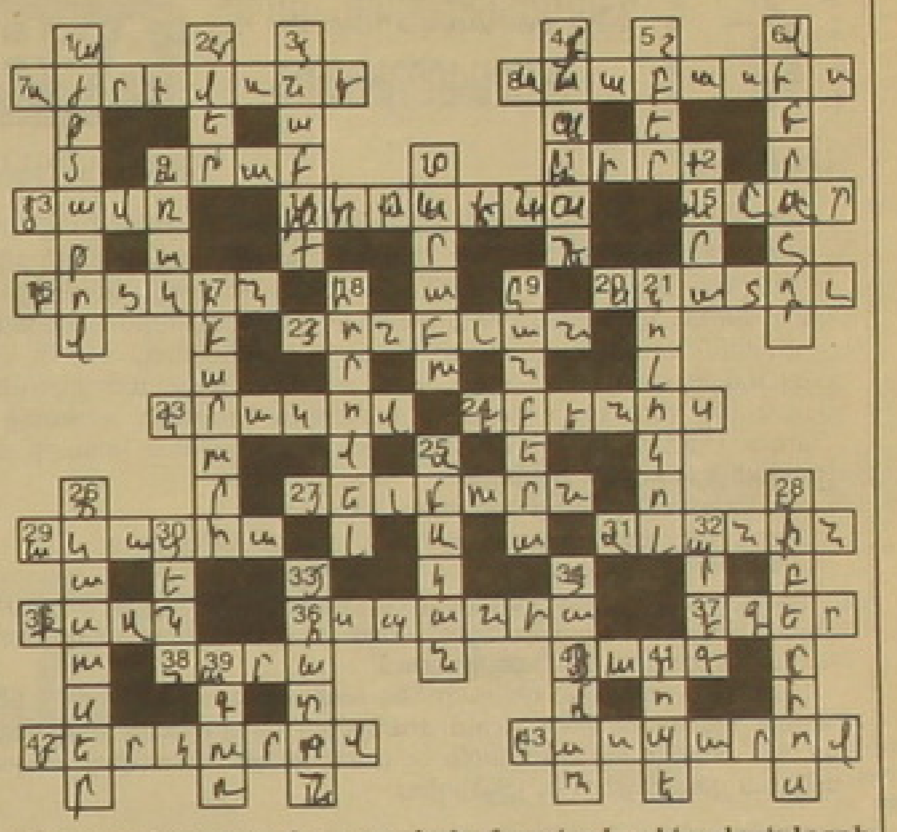

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային սկանվորդի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Կերպաս։ 2. Ուսպենսկի։ 3. Ասլի։ 4. Եղք։ 7. Այ։ 9. Անի։ 10. Պաս։ 13. Լիմա։ 14. Պո։ 16. Լույր։ 19. Իմամ։ 21. Իտառ։ 24. Լամա։ 25. Ագաթ։ 27. Առակ։ 28. Ամառաս։ 30. Առեւտուր։ 33. Ակոսի։ 34. Թուլուզ։ 36. Աշան։

Հորիզոնական

5. Սեքս։ 6. Ասել։ 8. Պալլ։ 11. Են։ 12. «Իլ»։ 15. Նիլ։ 17. Սիս։ 18. Մի։ 20. Կիվ։ 22. ԱՄՆ։ 23. Սելիտրա։ 26. Գամա։ 29. Ամառնա։ 31. Ամառ։ 32. Թաթա։ 35. Եւ։ 37. Կուկ։ 38. Հրատ։ 39. Շող։ 40. Ուռա։ 41. Ռա։ 42. Ռուս։ 43. Ուս։ 44. Խսիր։ 45. Իզ։

Շաբաթօրյա «Ազգի» մրցանակային սկանվորդը ճիշտ լուծել եւ արժեքավոր մրցանակին արժանացել է Նաղաշ Հովնաթանի անվան արվեստի համալսարանի արվեստի պատմության դասախոս Արամ Կիրակոսյանը։

Մրցանակային հաջորդ խաչբառը կտպագրվի «Ազգի» հունիսի 17-ի համարում։

Փորձե՛ք լուծել, եւ արժեքավոր մրցանակը Ձե՛րն է։

ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարությունը տեղեկացնում է, որ 2000 թ. հունիսի 26-ին կավարտվի «Հայնավթամթերք» ՊՓԲԸ բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությունը

Գնելով «Հայնավթամթերք» պետական փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերի 25 տոկոսից ավելին դուք հայ-իրանական, հայ-վրացական սահմանագլուխներում, Երեւանում, Արարատի եւ Արմավիրի մարզերում շենքերի, շինությունների եւ հեղուկ վառելիքի պահեստարանների տերը կդառնաք։ Ինչպես նաեւ հնարավորություն կունենաք նավթամթերքի վաճառքը ստացիոնար ու կոնտեյներային բենզալցակայաններից կազմակերպելու համար։

«Հայնավթամթերք» պետական փակ բաժնետիրական ընկերությունն իրենից ներկայացնում է ամբողջական գույքային համալիր, իր մեջ ներառելով՝

«Հայնավթամթերք» ՀՆՊՁ-ի գլխամաս

Հասցեն՝	ք. Երեւան, Վ. Վաղարշյան 13ա
Գնահատված արժեք՝	570215 հազ. դրամ
Զբաղեցրած մակերես՝	2320 քմ
Ավտոտեխսպասարկման համալիրի անավարտ շինարարություն	Կոտայքի մարզ, գյուղ Վերին Պտղնի
Տրանսպորտային միջոց	բեռնատար-9, մարդատար-6

«Հայնավթամթերք» ՀՆՊՁ-ի Երեւանի նավթի բազա

Հասցեն՝	ք. Երեւան, Սեւանի 17 «Երեւան» կայարանի հարեւանությամբ
Գնահատված արժեք՝	48826 հազ. դրամ
Շինությունների զբաղեցրած մակերես՝	1640 քմ
Շենքի զբաղեցրած մակերես՝	711 քմ

«Հայնավթամթերք» ՀՆՊՁ-ի Էջմիածնի նավթի բազա

Հասցեն՝	Արմավիրի մարզ, գյուղ Ջրառատ
Գնահատված արժեք՝	16831 հազ. դրամ
Շենքի զբաղեցրած մակերես՝	132 քմ
Հողային տարածք՝	1,8 հա

«Հայնավթամթերք» ՀՆՊՁ-ի Մեղրու նավթի բազա

Հասցեն՝	Սյունիքի մարզ, ք. Մեղրի, հայ-իրանական սահման
Գնահատված արժեք՝	13505 հազ. դրամ
Շենքի զբաղեցրած մակերես՝	56 քմ
Ստացիոնար ավտոլցակայան՝	1
Յուղման կետ՝	1
Հողային տարածք՝	0,34 հա

«Հայնավթամթերք» ՀՆՊՁ-ի Այրումի նավթի բազա

Հասցեն՝	Տավուշի մարզ, Այրում ավան, հայ-վրացական սահման
Գնահատված արժեք՝	89418 հազ. դրամ
Շենքի զբաղեցրած մակերես՝	550 քմ
Ստացիոնար ավտոլցակայան՝	1, ք. Նոյեմբերյան
Կոնտեյներային ավտոլցակայան՝	1, Այրում ավան
Շինությունների զբաղեցրած մակերես՝	408 քմ
Հողային տարածք՝	1,62 հա

«Հայնավթամթերք» ՀՆՊՁ-ի Արտաշատի նավթի բազա

Հասցեն՝	Արարատի մարզ, ք. Արտաշատ, Կիրովի 1
Գնահատված արժեք՝	69466 հազ. դրամ
Շենքի զբաղեցրած մակերես՝	539 քմ
Ստացիոնար ավտոլցակայան՝	3, Երեւան, Արտաշատ խճ., գյուղ Բուրաստան, Արեւշատ
Կոնտեյներային ավտոլցակայան՝	3, Շահումյան, Դալար, Մխչյան գյուղեր
Հողային տարածք՝	0,175 հա

1. Տեղեկություններ բաժանորդագրության մասին՝

- բաժնետոմսերի բաժանորդագրությանը կարող են մասնակցել իրավաբանական եւ ֆիզիկական, ինչպես նաեւ աշխատավորական կոլեկտիվի անդամ համարվող անձինք.
- բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությունը իրականացվում է փակ բաժանորդագրությամբ՝ աշխատավորական կոլեկտիվի համար եւ բաց բաժանորդագրությամբ այլ անձանց համար։ Կոլեկտիվի անդամները բաց բաժանորդագրությանը կարող են մասնակցել ընդհանուր հիմունքներով.
- փակ բաժանորդագրությամբ աշխատավորական կոլեկտիվի անդամներին վերապահվում է մասնավորեցվող պետական բաժնեմասի մինչեւ 20 տոկոսը.
- բաժանորդագրությամբ առաջարկվող բաժնետոմսերի քանակը, ինչպես նաեւ մեկ մասնակցի կողմից բաժանորդագրվող բաժնետոմսերի քանակը չի սահմանափակվում.
- բաժնետոմսերի բաժանորդագրությունը համարվում է կայացած, երբ բաժանորդագրված բաժնետոմսերի քանակը գերազանցում է բաժանորդագրությամբ վաճառքի ենթակա բաժնետոմսերի նախնական քանակի 25 տոկոսը.
- բաժնետոմսերի ազատ բաժանորդագրությունն իրականացվում է բաժանորդագրման հայտերի ընդունման միջոցով։

2. Բաժանորդագրության համար դրամով կատարվող վճարումներն ընդունվում են Հայխնայբանկի գործառնական կառավարչության բոլոր մասնաճյուղերում, որը պետք է մուծվի հետեւյալ հաշվեհամարին՝ Հայխնայբանկ, գործառնությունների բաժին, դրամական հաշիվ #1600040306821։

3. Հայտերի ներկայացման վերջին ժամկետը 2000 թ. հունիսի 26-ն է, ժամը 16:00, հետեւյալ հասցեներով՝ ք. Երեւան, Սայաթ-Նովա 8, ք. Երեւան, Մաշտոցի 42ա, ք. Գյումրի, Գարեգին Նժդեհի 7, ք. Վանաձոր, Գ. Լուսավորչի 29։ Հայտերը ներկայացվում են վերը նշված հասցեներով՝ հայտում նշված գումարի մուծման մասին անդորրագրի եւ դրա պատճենի հետ միասին։ Հայտերի ընդունումը Երեւանից դուրս գտնվող աճուրդի կենտրոններում դադարեցվում է բաժանորդագրության վերջին ժամկետից 3 օր առաջ։ Փակ բաժանորդագրությունն ավարտվում է բաժանորդագրության վերջին ժամկետից 5 օր առաջ։

4. Բաժանորդագրության արդյունքների մասին տեղեկությունները հրապարակվում են արդյունքների ամփոփումից հետո մեկ ամսվա ընթացքում։ Բաժնետոմսերի բաժանորդագրության ավարտից հետո ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարությունը բաժանորդագրության արդյունքներն ամփոփելուց հետո մեկամսյա ժամկետում հրավիրում է ընկերության բաժնետերերի առաջին ժողովը։

5. Բաժանորդագրության գործընթացի վերաբերյալ լրացուցիչ նյութերը կարող եք ձեռք բերել վերը նշված հասցեներում գտնվող աճուրդի կենտրոնում եւ բաժանմունքներում։

6. Սույն հայտարարության նպատակը գովազդն է։ «Հայնավթամթերք» ՊՓԲԸ-ի բաժնետոմսերի բաժանորդագրության վերաբերյալ պաշտոնական ազդագիրը տպագրվել է «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթի սույն թվականի մայիսի 13-ի համարում։

Web Site: WWW.privatization.am

UMCOR

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԱՐԿԻ ԾՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

ASHB

ԱՐԴՇԻՆԲԱՆԿ ԲԲԸ

Միավորված մեթոդիստների օգնության կոմիտեն (ՄՄՔՈՐ) եւ Արդշինբանկը տեղեկացնում են բոլոր հետաքրքրված անձանց, որ սույն թվականի մայիսի 29-ին սկսվում է 2000 թ. գյուղատնտեսական վարկային ծրագիրը: Վարկեր կտրամադրվեն այն անհատ ձեռներեցներին եւ ձեռնարկություններին, որոնք ներգրավված են գյուղատնտեսական մթերքի վերամշակման բնագավառում (մրգի, կաթի, մսի եւ այլնի վերամշակում): Վարկավորումը կկատարվի հետեւյալ մարզերում՝ Արարատի եւ Վայոց ձորի մարզեր, Սյունիքի մարզի Սիսիանի տարածաշրջանում, Կոտայքի մարզի Աբովյանի տարածաշրջանում եւ Երեւանում:

Վարկի առավելագույն ժամկետը 24 ամիս է

Վարկի առավելագույն գումարը՝ 30 հազար ԱՄՆ դոլար

Վարկի տարեկան տոկոսադրույքը՝ 16 տոկոս:

Դիմումները կընդունվեն մինչեւ սույն թվականի հուլիսի 31-ը, Արդշինբանկի Մասիսի, Արարատի, Եղեգնաձորի, Սիսիանի, Աբովյանի եւ Երեւան քաղաքի Էրեբունու մասնաճյուղերում:

Լրացված վարկային դիմումի հետ նախապես անհրաժեշտ է ներկայացնել տեղական ռեգիստրում գրանցման վկայականը, կանոնադրությունը, արտադրական տարածքի եւ գրավ դրվող առարկայի սեփականության վկայագրերը եւ լիցենզիա:

IATA

ԱՅԱՔՍ

AJAX

Մեր օգնությամբ դուք կարող եք թռչել ցանկացած ուղղությամբ երկրագնդի ցանկացած կետ:

Բոլոր ավիաընկերությունները հաստատում են զեղչերի ճկուն համակարգ:

Հրավիրում ենք ձեզ անցկացնելու ամառային արձակուրդները Մալթայում, սովորելով անգլերեն լեզու LINK դպրոցում առանց տարիքային սահմանափակումների:

Օթեւանումը ընտանիքներում երկանգամյա սնունդով: Ուղեգրի արժեքը 14 օրվա համար -1080 ԱՄՆ դոլար ԿԲ փոխարժեքով:

Արժեքը ներառում է ավիատոմսը, վիզան, տեղափոխումը, լեզվի ուսուցումը, օթեւանումը, սնունդը:

Սեւ ծովի կովկասյան եւ ղրիմյան ափերին դուք կարող եք համատեղել Ձեր հանգիստը բուժման հետ Սոչիի, Գագրայի, Պիցունդայի, Յալթայի առողջարաններում: Ուղեգրի արժեքը 20 օրվա համար սկսվում է 550 ԱՄՆ դոլարից ԿԲ փոխարժեքով: Արժեքի մեջ մտնում է ավիատոմսը, տեղափոխումը, օթեւանումը, 3 անգամյա սնունդը:

Նորապսակներին եւ ընտանիքներին հատկացվում են զեղչեր

Ինչպես նաեւ կարող եք հանգստանալ Կիպրոսում, Անթալիայում, Բուլղարիայում, Եգիպտոսում, Իսպանիայում:

Մանրամասն տեղեկությունների համար զանգահարել

ավիատոմսերի համար **52-45-64, 53-01-93, 53-86-44,**

տուրիզմի համար **53-24-32, 53-88-45**

E-mail: **ajax@arminco.com** կամ այցելեք մեզ՝ **Պուշկինի 43ա** հասցեով

ARMENTEL

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ՝ Աշտարակի կապի հանգույցի շենքի թվային սարքավորումների համար նախատեսված տարածքների վերակառուցման աշխատանքներ կատարելու համար:

Այն շինարարական կազմակերպությունները, որոնք ցանկանում են մասնակցել մրցույթին՝ պետք է.

- Ունենան տվյալ աշխատանքների կատարման համար պահանջվող պետական լիցենզիաները,
- Գրանցված լինեն պետական ռեգիստրում առնվազն 1,5 տարի:

Մրցույթի անցկացման պայմանները եւ աշխատանքների ծավալները շահագրգռված կազմակերպությունները կարող են ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ, Ահարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ. 28-70-66:

Մրցույթի մասնակցության արժեքը կազմում է 25 հազար դրամ (անվերադարձ), որը պետք է վճարվի Արմենտել ՀՁ ՓԲԸ հաշվին (Սարյան 22, «Հայկապբանկ» ՓԲԸ հ/հ 15100100560303): Վճարման անդորրագիրը պետք է ներկայացնել մրցույթի փաթեթը ստանալիս:

Առաջարկությունների ներկայացման վերջին ժամկետը՝ 2000 թ. հունիսի 20-ը, ժամը 12-ին:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

CRS

Caucasus Office in Armenia

«Կաթոլիկ օգնության ծառայության» հայաստանյան գրասենյակը շարունակում է «Ծնող-դպրոց համագործակցություն» համայնքների զարգացման ծրագիրը ՀՀ-ում, որի շրջանակներում նախատեսվում է կատարել դպրոցների շենքերի մասնակի վերանորոգում 40 հազար ԱՄՆ դոլարի ընդհանուր արժողությամբ: Անհրաժեշտ նյութերի ձեռքբերման եւ տեղափոխման համար հայտարարվում է մրցույթ: Մրցույթի փաթեթը ձեռք բերելու եւ մանրամասն տեղեկություններ ստանալու համար կարող եք դիմել ԿՕԾ հայաստանյան գրասենյակ մինչեւ ս. թ. հունիսի 16, ժ. 18:00:

Հայտերը ներկայացնելու վերջին ժամկետն է հունիսի 23-ը, ժ. 18.00:

Հասցեն՝ Երեւան, Զորավար, Ազգագրական փ. 13/14:

Հեռ. (374_2) 527_463, 583-403

Ֆաքս / հեռ. 151-(524 (AT&T)

Էլեկտրոնային փոստ: alvard@crs.am, susanna@crs.am

AED · Academy for Educational Development — USAID — Chemonics International Inc.

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID), Կրթությամբ զարգացման ակադեմիան (AED) եւ Քեմոնիքս Ինթերնեշնլը

տեղեկացնում են

տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ AED-ի «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը տեղի կունենա հունիսի 16-ին, ժամը 11:30-ին, Թեքեյան կենտրոնում (Խանջյան 50):

Հանդիպմանը կմասնակցեն

ՀՀ բնապահպանության նախարարի տեղակալ

Սիմոն Պապյանը,

Շրջակա միջավայրի իրավական պահպանության հասարակական կենտրոնի նախագահ

Աիդա Իսկոյանը

եւ ՀՀ Կանաչների միության նախագահ

Հակոբ Սանասարյանը:

Թեման՝ «ՀՀ շրջակա միջավայրի պաշտպանության առկա հիմնահարցերը եւ դրանց տնտեսական հեռանկարները»

Հանդիպումից հետո՝ ժամը 13:30-ին, տեղի կունենա տնտեսական - իրավական թեմաներով գրող լրագրողների համար Քեմոնիքս Ինթերնեշնլի կազմակերպած սեմինարների շարքի հերթական թեմայի ներկայացումը:

«Սնանկության իրավական հարցեր»

թեմայով հանդես կգա

ՀՀ տնտեսական գործերով վերաքննիչ դատարանի դատավոր

Անատոլի Մաթեւոսյանը:

ԲԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ (ԲՀԻՕՀՀՄ)

ԲՀԻՕՀՀՄ-ը հայտարարում է «Արվեստ եւ մշակույթ» ծրագրի շրջանակներում նախագծերի մրցույթ թանգարանների միջեւ՝ կրթական հաստատությունների հետ նրանց համագործակցության նպատակով: Ծրագրի նպատակն է թանգարանային մանկավարժության մեջ նոր մեթոդների աջակցումը:

Ծրագրի բյուջեն չպետք է գերազանցի 15.000 ԱՄՆ դոլարը:

Դիմումները (ռուսերեն) պետք է ներկայացվեն եւ գրանցվեն ԲՀԻՕՀՀՄ-ի գրասենյակում մինչեւ ս.թ. հուլիսի 20-ը, ժ. 16:30:

Անհրաժեշտ տեղեկությունների եւ դիմումի ձեւի համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝

Երեւան 10, Պուշկինի 1, բն. 2, հեռ/ֆաքս 542-119, 541-719, 543-901:

www.osi.am E-mail: bartsvi@osi.am

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հասուն դասընթացների բաժին

Դասախոսությունների շարք ծրագիր

ՀՀ-ում Մեծ Բրիտանիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան

Թիմըթի Աիդան Ջոնսը

ներկայացնում է

«Հակամարտությունների կարգավորում. Հյուսիսային Իռլանդիայի օրինակը»

Հինգշաբթի, հունիսի 15-ին,

ժամը 18:00-ին,

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում

Դասախոսությունը կընթանա անգլերենով, հայերեն համընթաց թարգմանությամբ

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պերինատալոգիայի, մանկաբարձության եւ գինեկոլոգիայի կենտրոնում (նախկին հանրապետական ծննդատուն) գործում է «Հայ-ամերիկյան մամոգրաֆիայի» համալսարանական կենտրոնի մասնաճյուղը: Այստեղ կատարվում է ոչ միայն կրծքագեղձի ուսումնասիրություն, այլեւ կանանց սեռական օրգանների բոլոր կարգի հետազոտություններ:

Բաց ամեն օր,

ժամը 10:00-15:00-ը:

Կարիքավորները դիմեն հետեւյալ հասցեով՝ Աջափնյակ, Մարգարյան փ. 6/2:

Հեռ. 34 18 83

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

«Ղարս» անհատական ձեռնարկությունը՝ գրանցված Աշտարակի պետռեգիստրում 27.12.1997 թ.: Գրանցման թիվ 16.020.00624, վկայականի համար 01Ա039894: Պարտատերերը երկամսյա ժամկետում դիմեն ք. Աշտարակ, Տիգրան Մեծի փողոց, տուն 8:

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

13 հունիս

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Սուրբ կնոջ բուրմունքով»
10.10 Փաստագրական շարք «Վերջին օրը». «Էռնեստ Հեմինգուեյ»
10.20 Մանուկի կրպակ
10.30 «02»
11.00 Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «101 դալմատին»
12.20 Կուլիսների ետեւում
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
17.00 Հայլուր
17.20 Սեզամ, բացվիր
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրբ կնոջ բուրմունքով»
19.00 Լուր
19.10 «Հեռուստալոտո»
Նույն ժամին արբանյակային հեռարձակմամբ
19.10 [illegible]
20.00 Շրջադարձ
20.25 [illegible]
20.35 [illegible]
21.00 Հայլուր
21.40 Պրեմիերա
21.55 Գ/ֆ «[illegible]»
23.40 Հայլուր
00.00 [illegible]
01.00 Ռուբիկոն+

Պրոմեթեւս

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.10 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինջա կրիաները», սերիալ «Մահացու ճակատամարտ»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լուրեր
20.35 Ռ. Սահակյանցի «Հարցեր» հեղինակային ծրագիրը
21.20 «Օրը»
22.25 «1-02»
22.30 Մարզաշխարհն անցած շաբաթ
22.50 «[illegible]»
23.10 Գ/ֆ «Լյուբե» [illegible]

9.00 Տոմար
19.05 [illegible]
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Մանուկի խոհանոց
20.10 [illegible]
20.30 Ասպարեզ
21.10 [illegible]
22.00 [illegible] N2
22.15 Հայկական ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը Լիբանանում
22.45 Ա/ֆ «[illegible]»
00.35 Ամփոփում
00.40 Գ/ֆ «[illegible]» (Սուրհանդակ)

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Գ/ֆ «[illegible]»
16.00 Նորություններ
16.15 Մուլտսերիալ «Ջոնի Քվեստի անհավանական արկածները»
16.40 Ամեն ինչ հնարավոր է
16.55 [illegible]
17.25 Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Բաբելոնյան աշտարակ» ([illegible] սերիա (140 սերիա), դերերում Տարսիզիո Մեյրա, Գլորիա Մենեզես, Բրազիլիա, 1999 թ.)
19.00 Նորություններ
19.30 KBH մրցույթ
20.05 [illegible]
20.20 Գ/ֆ «[illegible]» (դերերում Վ. [illegible], Գ. [illegible], Օ. [illegible], 1995 թ.)
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 «[illegible]»
23.50 Ֆուտբոլ. Եվրոպայի առաջնություն. Իսպանիայի հավաքական - Նորվեգիայի հավաքական
02.00 Նորություններ

PTP

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20, 7.50, 8.40, 9.45 Բարի լույս, Ռուսաստան

7.35, 9.35 Ընտանեկան նորություններ
8.30 PTP-ի փոստը
9.20 Հեռուստատեսային ՀՍՍ հերթապահ բաժանմունք
10.35 Մուլտսերիալ «Բոցմանը եւ թութակը»
10.45 Մուլտսերիալ «Սեւ ծովահենը»
11.15 Սերիալ «Գնչուհին»
12.05 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Երկխոսություններ կենդանիների մասին
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.35 «[illegible]»
15.05 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15.55 Սերիալ «[illegible]»
16.50 Երկու դաշնամուր
17.40 Հեռուստատեսային ՀՍՍ հերթապահ բաժանմունք
18.35 Վավերագրական սերիալ «[illegible]»
19.25 Սերիալ «[illegible]»
20.25 [illegible] 70
21.45 Սերիալ «Վայրի հրեշտակ»
23.30 Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնություն. [illegible]
01.45 Ֆուտբոլի Եվրոպայի առաջնություն. Օրվա ամփոփում
02.05 Հեռուստատեսային ՀՍՍ հերթապահ բաժանմունք

@rminco Global Telecommunications — **Ինտերնետ ծառայություններ «ԻՆՏԵՐՆԵՏ» սրճարանում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:**

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Պատվեր 1274. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 12. 06. 2000. Գինը 100 դրամ